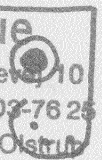
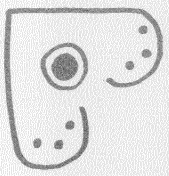

J. Due

Bruunsmådevej 10

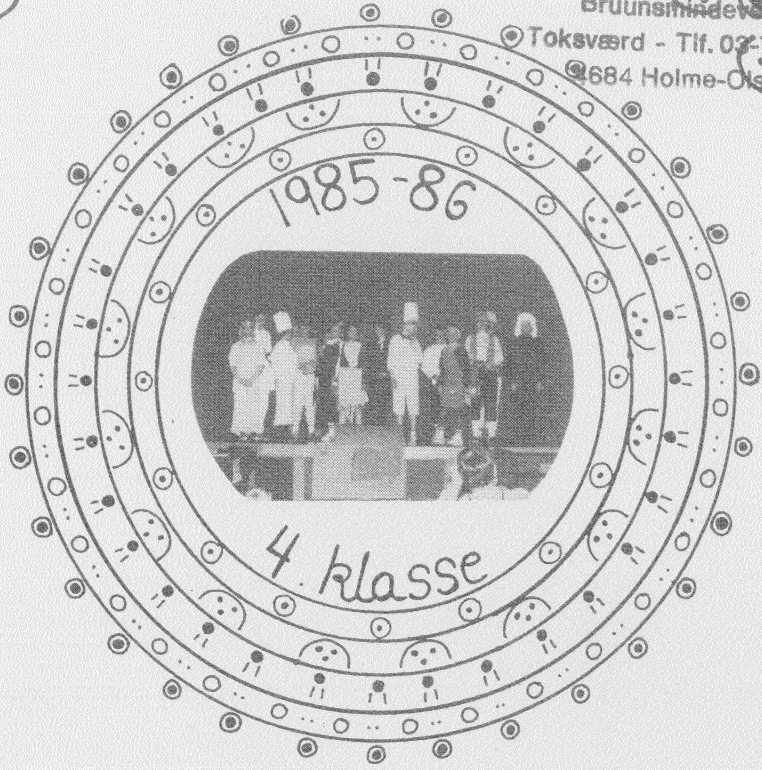
Toksværd - Tlf. 02-76 25 70

684 Holme-Østvej

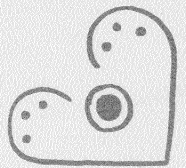
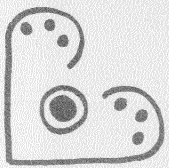

T
O
K
S
V
Æ
R
D

S
K
O
L
E

musikforsøg

M U S I K F O R S Ø G

T O K S V Æ R D S K O L E

4. KLASSE

1985/86

*Palle Jespersen,
extern konsulent*

*Liselott Hansen,
klasselærer*

*Gerner Hansen,
matematiklærer*

*Jens Due,
musiklærer*

UDGIVER:

Toksværd skole,
Tokesvej 1,
4684 Holme-Olstrup.
Tlf.: 03 - 76 22 70
Holmegaard kommune.

Folkeskolens Forsøgsråd støtter dette forsøgs- og udviklingsarbejde økonomisk. Der betales for konferencetimer til de implicerede lærere, honorar til extern konsulent samt et beløb til renskrivning og trykning af denne rapport.

Renskrivning : Skolesekretær Ellis Clausen
Fotos : Gerner Hansen
Kopiering af billeder: Bjarne Manstrup
Tryk : Sangill Bogtryk·Offset,
Møllegaardsvej 3,
4684 Holme-Olstrup.

Yderligere eksemplarer af denne rapport kan erhverves for fremstillingsprisen plus forsendelse. Henvendelse til:

Toksværd skole,
Tokesvej 1,
4684 Holme-Olstrup.
Tlf.: 03 - 76 22 70

I den udstrækning lager haves, kan de tidligere rapporter i serien bestilles samme sted.

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

Side 1 - 2	Titelblade.
Side 3 - 4	Indholdsfortegnelse.
Side 5 - 7	Forord. (PJ + LH + GH + JD).
Kapitel I	Musikkens forskellige funktioner.
Side 9 - 17	Kvalitetsbedømmelse af musik. Musik som mål og som middel. Direkte og indirekte motivation. (PJ).
Kapitel II	Mål og delmål i 4. klasse. Undervisningens indhold. Beskrivelse af undervisningsforløb. Synkoperne ♩♩♩ og ♩♩♩♩. Rytmetyperne rock, jazz, latin og barok-suiten. De afledte toner fi, si og ta. Dur- og moltranspositioner. Stor og lille terters. Treklange. Flerstemmighed. Spil på blokfløjte. Musikkundskab. Stemmepleje. Kvintcirklen. Information om musikvirkeligheden. Improvisation, komposition og skaben. Generelle betragtninger. Fælles-sang-aftener. (JD).
Kapitel III	De anvendte sange, sanglege, danse og musikstykker. Henvisninger til sangbøger, plader og cassettebånd. Begrundelser for de valgte melodier. Vurdering af melodiernes anvendelighed. (JD).
Side 63 - 83	
Kapitel IV	Holdnings- og motivationsproblemer. Beskrivelse af et længere tidsrum med konsultationer, forældreindkaldte møder og elevsamtaler. (JD).
Side 85 - 94	

Kapitel V Tests og resultater efter 4. klasse.

Side 95 - 107 a) Musikalsk test - maj 1986. (PJ + JD).

b) Dansk test - maj 1986. (LH).

c) Matematik test - maj 1986. (GH).

Kapitel VI Vurdering af forsøgets resultater efter

Side 109 - 112 4. klasse. Konklusioner. (PJ + LH + GH + JD).

"Hyppigt vil en enkelt musikalsk oplevelse åbne den unges sjæl for musik for resten af livet. Denne erfaring må ikke overlades til tilfældighederne. Det er skolens pligt at tilbyde den".

Zoltan Kodály.

FORORD

Denne rapport er nummer fem i en planlagt serie på seks og beskriver undervisningen i 4. klasse 1985/86 med dens målsætninger, problemer og resultater.

Kapitel I er hvert år teori-afsnit.

De tidligere rapporter har år for år beskrevet undervisningen fra starten af børnehaveklassen i 1981/82 og frem til og med 3. klasse. I disse er der fyldige afsnit om de teorier, der ligger til grund for musikundervisningen, og kapitel I i denne rapport skal derfor ses i forlængelse af disse.

Start og ansøgnings-procedure.

I rapport I blev udførligt beskrevet, hvordan forsøget startede, og hvordan ansøgningsproceduren var.

Ligeledes blev i rapport I forklaret hele baggrunden for forsøget, og vi skal derfor her nøjes med at citere fra årets ansøgning til Folkeskolens Forsøgsråd:

Forsøgets formål.

"Det er forsøgets formål at måle effekten af at give mere musikundervisning efter Zoltan Kodály's ideer og tilsvarende mindre modersmåls- og matematikundervisning indenfor forløbet børnehaveklasse til og med 5. klasse.

Endvidere at udvikle materialer og arbejdsformer og -metoder i forbindelse med denne undervisning".

Resultater.

Undervisningens effekt er ikke noget let begreb at indkredse og endnu mindre at måle. Vi har gennem hele forløbet valgt at koncentrere os om det, der er måleligt, nemlig færdigheder og viden i musik, dansk og matematik. Det betyder ikke, at vi overser oplevelsesaspektet, men det er en konsekvens af, at det ikke er målbart. Desuden mener vi, at vi i undervisningen skal skabe forudsætningerne for oplevelse - ikke nødvendigvis selve oplevelsen. Disse forudsætninger er først og fremmest viden, færdigheder og motivation (lyst).

Viden.

Det ser ud til, at tendensen fra de tidlige-
re år har holdt sig i 4. klasse. I hvert fald
ligger klassen stadig fint i dansk og matema-
tik. I musik er der heller ikke problemer med
viden.

Færdigheder.

I dansk og matematik er elevernes færdighe-
der veludviklede, hvorimod nogle elever ik-
ke har udviklet sig i blokfløjtespil og no-
delæsning. Over halvdelen har fortsat udvik-
lingen, som vi havde regnet med. Se mere her-
om i kapitel V, hvor vi også omtaler spred-
ningen blandt eleverne i musik.

Motivation.

Det er tydeligt, at eleverne stadig er vel-
motiverede i dansk og matematik, hvorimod vi
har haft en del problemer på dette felt i mu-
sik. Problemet er svært at få analyseret og
endnu sværere at gøre noget ved, fordi det
er meget komplekst. Kapitel I og IV handler
om dette.

Emner der behandles i den næste rapport.

Nogle af vore trofaste læsere gennem de sidste fem år har måske savnet en konklusion på spørgsmålet om, hvorvidt vi mener, at det overhovedet er muligt at "omplante Kodály til Danmark". Vi synes dog, det er for tidligt at besvare dette spørgsmål, før forsøgs- og udviklingsarbejdet er afsluttet efter 5. klasse. Men i den sidste rapport, som udkommer i september 1987, vil vi forsøge at drage vidererækkende og mere generelle konklusioner af de seks forsøgsår.

Ligeledes har vi planer om, at næste års rapport skal indeholde et samlet stikordsregister for alle årsrapporterne.

God læsning!

Til slut vil vi gerne takke alle for udvist interesse for vore rapporter og ønske god læsning i nærværende bog.

Toksværd, august 1986.

Palle Jespersen,

Gerner Hansen,

Liselott Hansen og

Jens Due.

"Det er vor opfattelse, at de unge først og fremmest skal lære basisfagene grundigt. Desuden mener vi, at folkeskolen skal bibringe de unge social forståelse og en evne til at formulere sig godt og forståeligt. De unge skal have viden om EDB, så de ikke er bange for teknologien, de skal lære i hvert fald ét fremmedsprog og lære at spille på mindst et musikinstrument".

Georg Foulsen, Metal.

Kapitel I

MUSIKKENS FORSKELLIGE FUNKTIONER.

I rapport III for 2. klasse omtalte og fortolkede vi Kodály's syn på musikalsk kvalitet og ideen om at udvikle elevernes musikalske smag.

*Musikalsk
smag.*

Vi understregede i denne forbindelse betydningen af det valgte undervisningsstof og definerede vor forståelse af god smag på følgende måde: "En person med en god musikalsk smag er ikke karakteriseret ved at have indlært nogle bestemte fordomme, som f.eks. at klassisk musik er god og pop dårlig. Hun er karakteriseret ved at besidde så mange, velordnede musikalske erfaringer, at hun er i stand til at sammenligne forskellige musikstykker og vurdere dem i henhold til musikfaglige kriterier. God smag betyder i denne forbindelse: Overblik og evne til at tage stilling ud fra saglige præmisser". (Rapport III, side 13).

I forbindelse med spørgsmålet om god og dårlig musik, understregede vi vurderingens to led:

Vurdering af musik.

1. Bestemte musikalske normer, ideer og idealer.
2. Vurdering af om et foreliggende stykke musik lever op til disse.

I rapport III beskæftigede vi os ikke direkte med musikkens funktion - et spørgsmål som er intimt forbundet med første led, idet normer og idealer ikke kan anskues isoleret fra musikkens formål og anvendelse. Vi vil derfor komme med nogle supplerende betragtninger herom.

Musikform og -funktion.

Det musikpædagogiske problem, der er tale om, har Gunnar Colding-Jørgensen formuleret på følgende måde: " - de forskellige musikformer har forskellige funktioner: Ingen vil finde på at anvende Leningradsymfonien til at drikke eller danse til eller høre popmusik for at udvide sin erkendelse og fantasi. Men begge disse formål er vigtige for mennesket. Men mens stort set alle har lært at benytte musikken til fest og dans, har kun et mindretal fået forudsætninger for at benytte den til højnelse af erkendelse, følelse og fantasi, nemlig den gruppe, som er nævnt under den svenske undersøgelse pkt. 1. " (Gruppen af unge med ret høj uddannelse (eller under uddannelse), som ofte selv er musikalsk aktive og kommer fra miljøer med musikalske traditioner. Vor anmærkning). (Fra G. Colding-Jørgensen: "Kulturarvsformidling eller bongoflip", Modspil - skriftrække nr. 1).

Filmen "Top Gun". Fredag den 8. august 1986 var der i København premiere på "Top Gun" en amerikansk krigsfilm. I Politiken anmeldtes den som "Nonsens-film om amerikanske militærpiloter".

To modsatte meninger om musikken.

Også TV-avisen bragte en slags anmeldelse eller omtale. I hvert fald fremgik det, at filmen i henseende til anvendt teknik, fotografering, ressourcer o.s.v. var det største og flotteste, verden endnu havde set. Specielt var der "masser af god musik" i filmen. I overensstemmelse med hvad der efterhånden synes at være reglen, er der også lavet en "Video" på grundlag af musikken, og den er udsendt på plade. Vi har hørt denne plade i radioen og konstaterer, at musikken faktisk er meget dårlig. Infantile musikalske formuleringer i banal, pompøs opsætning.

Musik som mål eller middel.

Kan disse to meget forskellige opfattelser af denne musik nu forenes? Umiddelbart lyder det unægtelig vanskeligt, men det lader sig alligevel gøre, når man sætter dem i relation til musikkens funktion og skelner imellem musik som mål, hvor musikken opsøges for dens egen skyld (som æstetisk objekt) og musik som middel, hvor den tjener et formål, som ligger udenfor den selv. Man kan udmærket forestille sig en filmmusik, som ud fra en æstetisk, kunstnerisk målestok er dårlig, men alligevel er velfungerende som filmmusik. Det i denne forbindelse betænkelige opstår, når musikken udsendes på plade - naturligvis med det formål at fiske i rørt vande og udnytte filmens eventuelle succes - altså løsriveres fra sin funktion som filmmusik og dermed postuleres at have æstetisk funktion, hvilket den som før nævnt efter vor mening ikke kan leve op til.

*Forskellig
funktion -
forskellig
lyttemåde.*

Det er væsentligt, at der i undervisningen arbejdes med musik, som har forskellig funktion og derfor kræver, at der anvendes forskellige lyttemåder. Elevernes normale lyttemåde er passiv og emotionel. Skal man derimod lytte aktivt, kræves der forudsætninger af intellektuel (kognitiv) karakter. Disse er det musikundervisningens opgave at give eleverne mulighed for at tilegne sig.

JERN-HENRIK

Vi ses ... jeg går over til
Olsens og hører Fats Waller.

OM MOTIVATION.

I kapitel IV er beskrevet de konkrete, praktiske problemer med motivationen, som desværre har vist sig hos en del af forsøgsklassens elever. Mere principielt vil vi anføre følgende:

*Forudsætninger
for motivation.*

I rapport I omtalte vi den afgørende betydning, som man i Ungarn tillægger elevernes motivation. Væsentligt for denne er det, at undervisningen tager udgangspunkt i den relativt store mængde sange og lege, som barnet i en social sammenhæng har lært og fået et emotionelt forhold til. Musikundervisning skal være morsom og interessant, og børnenes motivation styrkes og opretholdes her igennem, og ved at de oplever fra time til time at være blevet en lille smule dygtigere til at håndtere musikken og begå sig i det musikalske fællesskab. Vi omtalte også stoffets kvalitet og oplevelsens betydning for motivationen.

Begrebet motivation er hentet fra psykologien, hvor man direkte arbejder med en disciplin kaldet motivationspsykologi. I pædagogisk sammenhæng er motivation af afgørende betydning for, at eleven kan nå de for undervisningen opstillede mål. Indlæring forudsætter aktivitet hos eleven, hvilket igen forudsætter, at hun har et eller flere motiver til at påbegynde denne aktivitet og gennemføre indlæringsprocessen.

*Tre slags
motiver.*

De motiver som driver vore handlinger deles op i

1. Organiske motiver - d.v.s. behovet for føde, væske, for at undgå smerte og ubehag, o.s.v.
2. Tillærte motiver - d.v.s. motivet til at præstere noget, "blive til noget", behov for kontakt og socialt samvær, behovet for at finde ud af hvem man er, for identitet, o.s.v.

3. Indre motiver - motiver som forskningen har interesseret sig for de senere år såsom aktivitets- og nysgerrighedsmotiver. Som navnet antyder er disse motiver intimt forbundet med centralnervesystemets virksomhed.

*Indirekte
motivation.*

I pædagogisk sammenhæng skelner man imellem to fundamentalt forskellige former for motivation. Indirekte motivation, hvor eleven er aktiv for at opnå en eller anden form for belønning, og hvor der ikke er nogen umiddelbar forbindelse imellem aktiviteten og belønningen. Denne form udnytter de organiske og tillærte motiver. Indirekte motiveret aktivitet og indlæring sættes altså i gang ved brug af ydre belønning, der tilfredsstiller organiske eller tillærte motiver. Belønningen kan i en skolemæssig sammenhæng være, - at undgå straf, at blive rykket op fra en 4. til en 3. plads i klassen, at få ros, flag og "fint" i sin stilebog, at få gode karakterer og dermed ros af og popularitet hos far og mor o.s.v.

*Direkte
motivation.*

Direkte motivation betyder, at elevens aktivitet er motiveret af det forhold, at aktiviteten og dens resultat i sig selv er belønnende. Der er, i modsætning til hvad der gælder ved indirekte motivation, tale om en indre sammenhæng imellem aktivitet og belønning. Direkte motiveret aktivitet og indlæring har som forudsætning, at eleven oplever en moderat uoverensstemmelse (konflikt!) imellem sin hidtige færdighed og viden og den aktuelle situation (det nye stof hun møder i timen!) og, at undervisningen er tilrettelagt således, at hun ved at gøre en selvstændig

indsats kan afklare denne uoverensstemmelse. Læreprocessen igangsættes altså af aktivitets- og nysgerrighedsmotiver.

Kodály's konception bygger på direkte motivation.

Motivation i samfundsmæssigt perspektiv.

Den i rapport I skildrede undervisning efter Kodály's konception bygger således klart på direkte motivation. Motivationsovervejelser kan ikke foretages uafhængigt af et samfundsmæssigt og historisk perspektiv. Børnene i klassen er under indflydelse af et kompliceret, dynamisk system af tillærte motiver, som påføres dem i deres tilværelse uden for skolen af massemedier, kammerater, forældre o.s.v. F.eks. opfattes skolen ikke som en helhedsforanstaltning med en overordnet målsætning, men som en række fag af større og mindre vigtighed og betydning. Musik er som bekendt ikke vigtigt, når man skal "blive til noget", hvor imod tysk, matematik og dansk er betingelser herfor. De tillærte motiver kan udnyttes mere eller mindre stærkt af lærerne i disse fag - under alle omstændigheder bruges de i forbindelse med karaktergivning og prøver - i musik er disse muligheder ikke til stede!

Massemediemusikken.

På den anden side finder vi i samfundet den musik, massemediemusikken, som børnene slet ikke kan undgå at komme i kontakt med. Den optræder indlejret i allehånde succéssammenhæng og forbindes med rigdom, styrke, skønhed, dyrt forbrug, hurtige biler o.s.v., altså et meget stærkt og overbevisende tilbud på den identitet, som børnene og de unge tørster efter, et bud på hvordan man skal føre sig, når man er "rigtig", "på A-holdet" o.s.v. Industrimusikken optræder altid som ledsagefænomen - den helt overvejende form er sangen - og det er ikke musikken i sig selv,

dens melodiske, harmoniske eller rytmiske elementer, som er i fokus. I massemedier-nes "information" om musik er disse elementer da også ikke-eksisterende. Musik er for det første noget, man kan eller ikke kan. For det andet er det væsentlige ikke at kunne akkorderne på guitaren, men at holde den på den rigtige måde, at lægge ansigtet i de rette folder, bevæge fødderne på den rigtige måde, at lade som om.

Skolens musik-undervisning i modstrid med mediemusikken.

I dette spændingsfelt finder vi skolen og vores musikundervisning. Det er vort erklærede mål, at børnene aktivt skal beskæftige sig med musikkens elementer, med henblik på at igangsætte en indlæringsproces baseret på direkte motivation. Men denne beskæftigelse (dette reelle arbejde som jo også af gode grunde indbefatter et andet og meget enklere stof end det, massemedierne bringer) er i modstrid med, hvad børnene via medierne (det gælder ikke mindst D.R.!) har lært, at musik drejer sig om. Dermed kommer musikundervisningen i modstrid med den identitet, som er industrimusikkens tilbud.

Tillærte motiver modarbejder den direkte motivation.

Der er meget, som tyder på, at direkte motivation kun fungerer godt, når mere basale organiske eller tillærte motiver ikke direkte modarbejder den. Poul Milberg - kendt københavnsk musiklærer - fortæller et sted i en artikel (jeg refererer efter hukommelsen!), om en hyppigt forekommende reaktion i forbindelse med musiktimen. En dreng, som faktisk har været helt fordybet i arbejdet, løber, rød i kinderne af koncentrationen om trommen, efter timen ned ad gangen, idet han råber: "Godt, det lort er overstået"! Selvom alt tyder på, at hans

aktivitet i timen har været direkte motiveret, dukker det massemedietillærte motiv op efter timen. Han husker, at det er vigtigt at være "in" i klassen, at det er nødvendigt, ja livsvigtigt, at gøre kammeraterne opmærksom på, at han stadig er rigtig.

Andre fag har andre vilkår.

Situationen i et fag som f.eks. matematik, er en ganske anden. Det har at gøre med at blive til noget. Ingeniøren eller dataeksperten er den kommende vinder, her ligger de mange penge. Det er et hårdt slid at nå så vidt, det ved man fra forældre, andre voksne og fra medierne. I skolen gives der karakterer, og man skal bestå prøver og eksamener. Her er ingen motivkonflikt. Det er nemt at forestille sig en god matematikundervisning, som børnene måske nok først tager del i af ydre grunde, en aktivitet som imidlertid efterhånden vil blive motiveret indefra, fordi børnene - naturligvis kun de af dem, som kan klare opgaven efter at være kommet igang - oplever hvor spændende og intellektuelt udfordrende, faget kan være.

Hvad kan vi gøre i musik?

Er det muligt at etablere en lignende motivforskydning omkring faget musik? Hvorledes kan man modificere nogle af de tillærte motiver og måske samtidig arbejde med en kombination af indirekte og direkte motivation? På nuværende tidspunkt kan jeg ikke overskue spørgsmålet, men måske tager vi det op i den afsluttende rapport VI efter sidste forsøgsår.

" - Den danske familie bakker ikke op med traditioner omkring sang og musik. Danskeren synger først, når han har fået en lille én eller til fester, hvor man på forhånd har taget beslutning om, at der skal synges".

Pola Forchammer.

Kapitel II

MÅL OG DELMÅL I 4. KLASSE.

Hele dette kapitel har to klare hovedafsnit. Først en redegørelse for formål og delmål, dernæst en beskrivelse af den aktivitet, der har fundet sted for at nå disse mål.

I den allerførste rapport fra børnehaveklassen har vi gennemgået vore teoretiske overvejelser for målformuleringerne, og disse overvejelser og begrundelser vil være de samme hvert eneste år. Derfor vil vi henvise til rapport I og her nøjes med at repetere vores egen formålsformulering for faget musik i folkeskolen:

FORMÅLET MED DEN OBLIGATORISKE UNDERVISNING I MUSIK er,

Forstå, vurdere og handle med musikvirkeligheden.

- 1) at eleven bliver i stand til at forstå, vurdere og handle i relation til vor kulturopokens musikalske virkelighed. Arbejdet skal derfor sigte imod at udvikle elevernes musikalske anlæg. Hun skal lære de fremgangsmåder, principper og metoder, som man betjener sig af i forbindelse med musikbeskæftigelse, samt de normer, som gælder herfor.

*Musik skal
have livs-
betydning!*

2) at undervisningen skal give eleven en unik livsværdi i hænde, således at kunstarten musik får livsbetydning for hende. Eleven skal opøve sin evne til begrundet stillingtagen til og vurdering af musikalske fænomener. Det skabende arbejde skal gøre eleven fortrolig med musikken som middel til udtryk, og som en mulighed for i musikalsk form at kommentere musikvirkeligheden.

*IKKE-musikal-
ske virkninger
på eleverne.*

3) at undervisningen skal gøre barnet fortrolig med den musik, som er grundlaget for samfundets musikliv, herunder danske børnesange, salmer og sange som indgår i den folkelige tradition. De stærke muligheder for sociale erfaringer, som ligger i det fælles arbejde med musikken, skal udnyttes. Det skal tilstræbes, at musikundervisningens mulighed for at styrke de ikke-musikalske sider af børnenes udvikling fremmes mest muligt.

*3-delt
målsætning.*

Ligesom i børnehaveklassen må denne målsætning føre til en opsplitning (teoretisk) i 1) sociale mål, 2) holdningsmæssige mål og 3) musikfaglige mål.

De sociale- og holdningsmæssige mål, begrundelser og midler er de samme for hele forløbet fra og med børnehaveklasse til og med 5. klasse.

Derfor vil vi i det følgende koncentrere os om de specificerede musikfaglige mål for 4. klasse.

9. Musikkundskab: Først og fremmest høres musik, som børnene har et aktivt forhold til ved at have sunget temaer derfra. Desuden lettere programmusik samt musikalske eventyr. Instrumentgennemgangen fortsættes ved besøg af musikere i den udstrækning vi kan finde kvalificerede, gratis optrædende kunstnere. I rækken af instrumenter i 3. klasse nåede vi kun tværfløjte, hvorfor vi i år fortsætter med:
- a) cello
 - b) trompet
 - c) klarinet
 - d) violin
 - e) slagtøj
 - f) kontrabas
- voksenkor med SATB-besætning.
10. Udvidet repertoire: Sange, sanglege, danse og musikstykker, der passer til elevernes psykologiske og sproglige udviklingstrin og til ovennævnte fagmål.
11. Improvisation, komposition og skaben: Der improviseres fortsat mest pentatont såvel på blokfløjten som med sangstemmen på relativ solmisation. Der arbejdes med at komponere små melodier til kendte tekster eller fastlagte rytmer, ligesom der skrives nye tekster til opgivne eller selvkomponerede melodier.
12. Stemmepleje: Vejrtrækning, frasering, klang samt bugstøtte. Der arbejdes praktisk med disse ting i forbindelse med den øvrige undervisning.
13. Information om musikvirkeligheden: Hvad der foregår i vores egen kommune, på skolen, i den nærmeste omegn samt i Radioen og på TV.

Træning.

Undervisningen skal træne og vedligeholde det tidligere indlærte, herunder pulsformemmelsen, som er meget vigtig bl.a. i arbejdet med rytmiske akkompagnementer til rock, jazz og latin.

Ligeledes skal den træne de indlærte toner og intervaller i stadig nye forbindelser og stilarter, således at de efterhånden kommer til at "sidde på rygmarven" (automatiseres, internaliseres).

Det samme gælder rytmeværdier og rytmefigurer. Endelig skal eleverne trænes i de absolute tonenavne, som ikke var godt nok indlært efter 3. klasse.

Stemmeapparatet skal holdes ved lige, og der skal arbejdes på at gøre stemmens omfang større (ambitus).

Forberedelse.

Undervisningen i 4. klasse skal forberede eleverne til 5. classes arbejde med følgende emner:

Trioler, skæve og skiftende taktarter, intervallerne sekst, septim og oktav, samt lige treklange ud fra durskalaens toner, vamp-harmonierne (T - Tp - Sp - D), vortids musik, durtranspositionerne E^b- og A^b-dur og de parallelle moltranspositioner c- og fis-mol.

Motivationsproblemer.

Ikke alle mål er nået.

Som vi har beskrevet i kapitel IV har der været en del problemer med motivation og arbejdsindstilling til faget i løbet af 4. klasse. Dette har bl.a. betydet, at vi ikke har nået alt det, som vi havde regnet med var muligt, da vi opstillede fagmålene. Desuden måtte vi ved prøven i maj måned konstatere, at

Ikke alt er indlært tilfredsstillende.

der var betydelige "huller" i årets indlæring hos en ikke ubetydelig del af eleverne.

Af det efterfølgende afsnit vil det fremgå, hvilke ting, vi har arbejdet med - og på hvilken måde.

UNDERVISNINGENS INDHOLD I 4. KLASSE.
BESKRIVELSE AF UDVALGTE INDLÆRINGSFORLØB.

En stor del af året har jeg været nødt til at vægte hensynet til stoffets indirekte motivationsværdi højere end dets musikalske og undervisningsmæssige kvalitet. Alligevel kan jeg ikke påstå, at det er lykkedes at bevare elevernes lyst, som der står i fagmålet for musik i det gule faghæfte.

Dette faktum må hele tiden tages med i betragtning, når man vurderer mine beskrivelser af årets arbejde.

I det hele taget er der næppe tvivl om, at netop repertoire-udvælgelsen udgør det stør-

*Repertoirets
udvælgelse.*

ste problem i musikundervisningen. Næsten alle elever er udsat for så stor daglig "doping" med populær rytmisk musik, at de hverken kan forestille sig endsige gider gøre et forsøg på at lytte til - og endnu mindre synge eller spille - andet end denne genre.

Som musiklærer står vi altså på den ene side med læseplanernes krav om alsidighed og vore egne forventninger om at give børnene mangeartede oplevelser, på den anden side med et elevmateriale, som allerede inden de starter i børnehaveklassen har lært, at den eneste musik der er "in", er rock og pop. Disse genrer signalerer, at nu skal der sludres, læses Anders And, leges, spises eller måske endda råbes.

Alsidighed.

Jeg har i denne klasse fra første færd været meget bevidst i mit repertoirevalg, og jeg har bl.a. haft ovenstående betragtninger i baghovedet. Ved et gennemsyn af de kapitler fra hvert klassetrin, der fortæller hvilke sange, sanglege og musikstykker vi har brugt, kan man forvise sig om, at vores repertoire tilgodeser såvel alsidighedskravet som børnenes ønsker om såkaldt "rytmisk musik". Alligevel er jeg i løbet af året blevet voldsomt kritiseret for ikke at ville "imødekomme" børnenes ønsker.

Se mere om dette emne i kapitel IV.

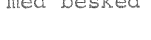
INDLÆRING AF SYNKOPERNE ♩ ♪ ♫ OG ♪ ♩ ♪ .

Da børnene lige fra midten af 1. klasse har været vant til at benytte rytmestavelser (se rapport I, side 22), har bevidstgørelsen af de to synkoper været meget nem. Når man

*Næmt med
rytmestavelser.*

Derimod er det lettere at spille ottende-
dele på trommer, f.eks. bongos eller con-
gas. Men også her kræves der god træning,
før hænderne kan skifte jævnt.

*Jazz-akkom-
pagnement.*

Som grundpartitur til rock-akkompagnement
har vi anvendt side 212 i "Så synger vi III".
På side 211 står jazz-rytmen ,
som vi har brugt skrevet sådan el-
ler endog (blot med besked om at
spille "swing").

Sidste løsning er så afgjort den nemmeste at
læse, og i den lægges der op til og fordres
der et godt stil-kendskab. Jazz-rytmen har ik-
ke været så svær efter, at vi indførte den
velkendte "tirsdag på torsdag på"-be-
tegnelse. Som akkompagnement har vi spillet
denne rytme på slagbækken og benyttet stor-
tromme, lilletromme og hi-hat således:

Bækken	
Stortromme	
Lilletromme	
Hi-hat	

Vi har en enkelt trommeslager i klassen, som
kan spille den fulde jazz-rytme på trommesæt-
tet, men vi har ofte delt sættet ud til fire
elever.

*Latin-akkom-
pagnement.*

Latin-rytme-akkompagnementet har mange lig-
heder med rock-akkompagnementet, og kan der-
for i pædagogisk sammenhæng betragtes som vi-
dereudvikling af dette. I musikvirkeligheden
er det vel nærmest gået den modsatte vej fra

INDLÆRING AF DURTRANSPOSITIONERNE F- OG B^b-DUR SAMT DE DERAFF AFLEDTE d- OG g-mol-TRANSPOSITIONER.

Vi har arbejdet en del med absolutte tone- navne, fordi prøven i maj 1985 viste, at disse ikke var sikkert indlært. Desværre viste prøven i maj 86, at der stadig er elever, der ikke er sikre i disse.

Dette har bevirket, at vi har måttet udskyde tidspunktet for indlæring af tonen B^b (Bes/b for h) til sidst på skoleåret, hvorfor vi ikke har nået at arbejde med B^b-dur og g-mol.

Men vi har arbejdet meget med C-, F-, D- og G-dur med tilhørende parallelle moltonearter, og når melodierne er rimeligt enkle, kan eleverne skifte fra toneart til toneart uden særligt store problemer. Så for klassen som helhed må man sige, at det er lykkedes at indarbejde den relative skala (d-r-m-f-s-l-t) godt. Specielt ved blokfløjtespil har dette forhold været tydeligt at se (og naturligvis høre).

Selvom vi ikke har lært B^b-dur, kender eleverne godt betydningen af både kryds (♯) og b (♭), og de ved, hvad alle afledningerne hedder med absolutte tonenavne.

INDLÆRING AF INTERVALLERNE STOR- OG LILLE TERTS.

Forberedelse til treklange.

Inden vi gik igang med begrebet treklange, var det nødvendigt for os at kende intervallerne stor- og lille terts.

Forberedelse.

På dette klassetrin skal denne indlæring først og fremmest foregå induktivt, hvorfor vi i længere tid arbejdede med tertser i opvarmningsøvelser og sangrepertoire. Ved dette arbejde opdagede vi, at man kan høre forskel på dem; nogle er store og nogle er små!

Bevidstgørelse.

Derefter fik eleverne udleveret elevside 152 (bilag - næste side), hvor vi arbejdede tematisk og teoretisk med problemet. Næste trin var

INDLÆRING AF BEGREBET TREKLANGE.*Tonika og dominant.*

Ved det indledende arbejde med begreberne Tonika og Dominant benyttede jeg ideen med boldspillet og de to baser "hjemme" og "ude" fra Skoleradioudsendelserne "Musik er musik - og musik er mange ting" af Ib Thorben Jensen og Leo Sønderbæk Olesen (3 radioudsendelser á 20 minutter samt 1 elevhæfte). Ved at prøve os frem med instrumenter og sangstemme fandt vi ud af, at "hjemme" (Tonika) bestod af tonerne d-m-s , og at "ude" (dominant) bestod af tonerne s,-t,- r. Nu lærte vi, at de to sammensætninger af toner kaldes for treklange, fordi der er tre toner i hver, og fordi disse er bygget op som to tertser oven på hinanden.

Vi regnede os frem til og lyttede os til, at begge treklange bestod af en stor terts med en lille terts ovenpå. Men det var samtidigt let at høre ved gennemprøvning af samtlige mulige treklange, at der også findes andre typer, nemlig lille terts med stor terts ovenpå (f.eks. r-f-l), og to små tertser (t,-r-f) (se side 32 som er elevside 153).

MERE OM I N T E R V A L L E R

Slå tilbage på side 142 og læs hele siden igen.

Hvad betyder *interval* ? _____

Hvad er en *sekund* ? _____

Hvor stor er en *lille sekund* ? _____

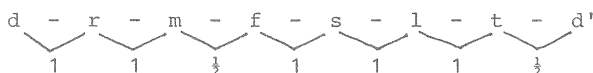
Hvor stor er en *stor sekund* ? _____

Nu vil vi bestemme, at en TERTS er *intervallet mellem en tone og den tredje efter den i skalaen.* (Husk at tælle alle tonerne med !)

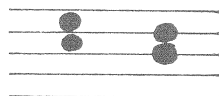
Eks.: d - r - m - f - s - l - t - d' - r'

Skriv her alle de mulige tertser og regn deres størrelse ud:

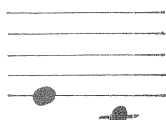
terts	d-m						
størrelse	1+1 = 2						

Vi har fundet ud af:

Fyld skemaet ud:

TERTSER	
STORE 3'	små 3'
	r-f
d-m	

Altså:

En TERTS er, når man springer een over.

Hvis man springer over en lille sekund, bliver tertsen lille.

Hvis man springer over to store sekunder, bliver tertsen stor.

T R E K L A N G E

Hvor mange toner tror du, der er i en tre-klang ? _____

Når du nu tænker på, at terts betyder tre, så er det nemt at huske, at....

En TRE-KLANG er to tertser oven på hinanden.

Eksempler: d - m - s s₁ - t₁ - r f - l - d'

Prøv at synge omkvædet til "Ulve-sang" 2-stemmigt !

Hvilket interval bruges næsten hele tiden ? _____

Prøv at lave alle de mulige treklange og skriv nedenunder, hvilke tertser, de er dannet af:

d-m-s	r-f-l					
3' - 3'	3' - 3'					

T R E - K L A N G S - S A N G E N

(= KLAPPE-SANGEN)

Synges på solmisation,
eller på tra-la-la.

Mexikansk folkemelodi.

(Du kan også spille den på blokfløjte)

Hvor mange point får du (med gentagelsen) ? _____ point.

Skriv mønsteret med Tonika og Dominant:

<p>T</p>			

Hvilke toner er med i tonika ? _____

Hvilke toner er med i dominant (i denne sang!)? _____

Lav spille-stemmer, der bruger tonika og dominants toner, så det passer til mønsteret ovenfor.

AX

SX

Bas

På dette tidspunkt nøjedes vi dog med at arbejde grundigt med durtreklagen (store terts med lille terts ovenpå).

På forrige side kan man se, hvordan vi brugte den velkendte "Klappe-sangen" til det videre arbejde med tonika og dominant, som vi nu havde lært, at det hedder. Det ses også, hvordan eleverne selv skulle lave den enklest muligt spillesats ud fra harmonimønstret. Den opgave viste sig at have en næsten entydig løsning: Alle havde lavet næsten de samme spillestemmer, og næsten ingen syntes, at det var svært. Det skyldes måske, at tonika/dominant er så væsentlig en del af al den musik, eleverne hører til daglig.

Børnenes harmoniske fornemmelser er fremmet.

Normalt siger musikpsykologien, at børn først har udviklet deres sans for harmonier i løbet af 5. klasse, men vi har altså ved grundige forberedelser fremmet dette tidspunkt.

Musikpsykologiske teoriers troværdighed.

Man kunne få den tanke, at musikpsykologernes teorier om udviklingen af harmonisk fornemmelse er baserede på tests med børn, der ikke er blevet undervist i musik. Hvis man gjorde tilsvarende fejl m.h.t. tidspunktet for, hvornår børn kan lære at stave, ville man nå til ret bemærkelsesværdige resultater!

Vi har ikke nået kvart, kvint og kadence.

Desværre har vi ikke nået at arbejde med intervallerne kvart og kvint og heller ikke med subdominant og den tonale kadence T-S-D-T.

FLERSTEMMIGHED.

I 4. klasse har vi dyrket flerstemmighed i vid udstrækning. Vi har sunget en del kanons - specielt har vi sidst på året sunget mange vamp-kanons. Vi har spillet mange spillesatser baseret på harmonimønstre med tonika og dominant. Vi har sunget og spillet på blokfløjte en del regulære tostenmige melodier. Se som eksempler siderne 36, 37, 38, 39, 40, 41 - 42, 43 og 44 som er elevsiderne 146, 156, 160, 164, 166, 171 - 172, 187 og 189.

*Homofone
satser.*

Principperne for flerstemmigheden har været: Imitation, "skygge-stemmer", harmoniernes grundtoner og ostinater (både rytmiske og melodiske). Det har altså næsten udelukkende drejet sig om satser opbygget ud fra harmonierne (homofoni), selvom vi har som teori, at flerstemmighed lige fra starten bør dyrkes med satser opbygget med selvstændige melodier i hver stemme (polyfoni). Dette har dog ikke været muligt, da spredningen blandt eleverne har været for stor hertil (jvf. testresultaterne)

Netop beskæftigelsen med flere selvstændige stemmer samtidig er grundlaget for at kunne forstå og værdsætte såvel ældre som nyere og helt nutidig kompositionsmusik.

For 2 lige
stemmer.

T Y S K M E L O D I

Sats: Thomas Alvad

OPGAVER:

1. Hvilken tone er do ? _____
2. Hvilken tone slutter melodien på ? _____
3. Hvilken TONE-ART står melodien så i ? _____
4. Undersøg takt 1-4 i første-stemmen og sammenlign den med takt 5-8 i anden-stemmen. Hvad kalder man sådan en melodi?
Svar: det kaldes en _____.
5. Blicher anden-stemmen ved med at efterligne første-stemmen ? _____
6. I hvilke takter spiller de to stemmer det samme? _____
Når to stemmer spiller de samme, siger man, at det er UNISONT.
7. Prøv at skrive en god tekst til første-stemmen.
8. Hvad er takt-arten ? _____. Det kaldes også _____

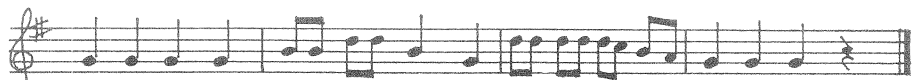

N E L L I E

Tekst: Ejnar Kamp
Melodi: Amerika

1. Hvor er nu den stakkels lille Nellie? Hvor er nu den stakkels lille Nellie?
2. Come on boys, hende må vi finde! Come on boys, hende må vi finde!
3. Ned på hug og ud og plukke jordbær! Ned på hug og ud og plukke jordbær!

1. Hvor er nu den stakkels lille Nellie? Ude i det store grønne jordbærbed!
2. Come on boys hende må vi finde!
3. Ned på hug og ud og plukke jordbær!

Rytmask
ostinat

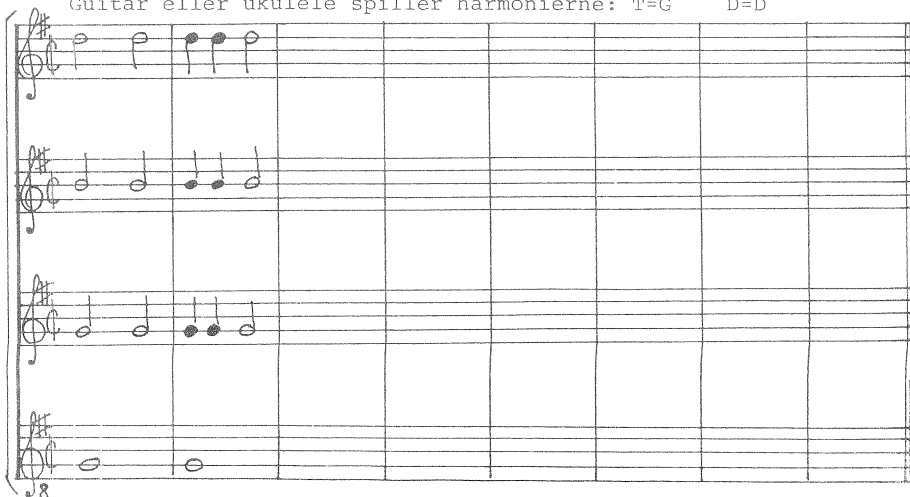
Syng melodien, spil den på blokfløjte og andre instrumenter.
Leg sanglegen:

1. vers: To rækker. Første i venstre række løber rundt og ender på egen plads
 2. vers: Alle i højre række leder efter Nellie og ender på egne pladser.
 3. vers: Alle mimer teksten, imens løber Nellie + partner ned bag i rækken.
- OBS: I stedet for "Nellie" synger man navnet på den forreste i venstre række.

Harmonisk
mønster

T ///							
-------	--	--	--	--	--	--	--

Prøv nu at lave spille-stemmer, der bruger ostinat-rytmen og som følger harmoni-mønsteret. Bassen skal dog "køre" i hel-noder.
Guitar eller ukulele spiller harmonierne: T=G D=D⁷

G Ø G E N

KANON

The first system of musical notation for 'G Ø G E N KANON' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, starting with a whole rest followed by the notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4.

The second system of musical notation for 'G Ø G E N KANON' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.

K U K - K U K

The first system of musical notation for 'K U K - K U K' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature, containing notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, starting with a whole rest followed by the notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4.

The second system of musical notation for 'K U K - K U K' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.

The third system of musical notation for 'K U K - K U K' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.

The fourth system of musical notation for 'K U K - K U K' consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3. The bottom staff is also in treble clef with the same key signature and time signature, containing notes: D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.

MUSK: Et løst forlegn
gælder hele re-
sten af den takt,
det står i !

B I L A G

C - J A M B L U E S

ARR. FOR 3 FLØJTER OG BAS

Melodi: Duke Ellington
Arrangement: P.C. Nielsen

The first system of musical notation consists of four staves. The top three staves are treble clefs, and the bottom staff is a bass clef. The music is in 4/4 time. The first staff has a melody with eighth and quarter notes. The second and third staves have accompaniment with eighth and quarter notes. The bottom staff has a bass line with quarter notes. The system is divided into four measures.

C F C C⁷

The second system of musical notation consists of four staves, similar to the first system. The melody and accompaniment continue across four measures.

F F C C

The third system of musical notation consists of four staves, similar to the first system. The melody and accompaniment continue across four measures.

G⁷ F C G⁷ (C)

B I L A G
B I R K E N

(KANON)

Melodi: Russisk
Sats: I. Garnæs

MELODI

1 2

1. Se den lille birk som står på mar- ken, se dens løv er
2. In-gen nærner bir-kens gren at bræk - ke, in-gen nærner

2. STEM

BAS-MET

1. grønt og hvid er bar - ken. Lu - li lu-li hvid er
2. blot en kvist at knæk - ke. Lu - li lu-li kvist at

1. bar - ken, lu - li lu-li hvid er bar - ken.
2. knæk - ke, lu - li lu-li kvist at knæk - ke.

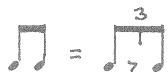
3. Jo, nu tar jeg to af birkens grene
snitter mig en fløjte af den ene.

4. Så en balalejka vil jeg bygge,
for med den min bedstefar gør
lykke.

5. Han kan spille meget mer end jeg ka
på min smukke birke-ballalejka.

Tekst: Ejnar Kampp

A'ROCKA MY SOUL

Melodi: Amerikansk
Sats: Palle og Jens

MELODI - SANG

A' - rock-a my soul in the bos-som of Abraham, a'

JUHU-KOR

A - - - - - men,

AKKORD-INSTR.

T T

BAS-INSTRUMENT

f c

rock-a my soul in the bos-som of Abraham, a' - rock-a my soul in the

A - - - - - men

D D

g

bos-som of A - bra-ham. Oh, rock-a my soul.

men

A - - - - - men, shubidu-a

A'ROCKA MY SOUL (fortsat)

Tra la la la la o.s.v.
 * shu-bi-du-a shu-bi-du-a * shu-bi-du-a

shu-bi-du-a * shu-bi-du-a shu-bi-du-a

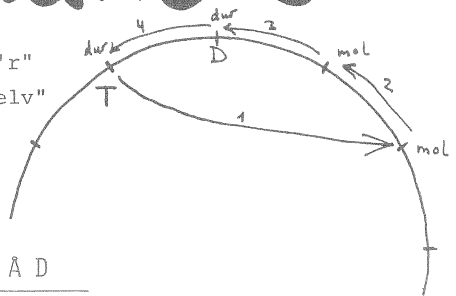
A ----- men shu-bi-du-a.

SPIL DESUDEN PÅ
GUITAR ELLER UKU-
LELE OG PÅ TROM-
MESÆTTETS DELE.

HUSK: DET SKAL
"SWINGE" !!

Vamp-kanons

"Her i klassen er der drenge og pi'r"
 "Komponister med respekt for sig selv"
 "Hvem har malet himlen blå"
 "Æblemand"
 og

LYKKE - R Å D

Melodi: Jens Due

Tekst: Piet Hein

Disse sange kan også synges samtidigt (Quod Libet).

Hvad er en treklang ? Svar: _____

Prøv at lave treklange med d - l, - r - s, som nederste tone ved hjælp af dur-skalaens toner:

Skriv her
 om det er
 dur eller mol.

F-dur

ER DU SVEDT

SWING

Melodi: Milton Age
Tekst og arr.: J. 1

Melodi

Fløjte

1. Er du	svedt ?	Ja, jeg	syns du lug-	ter	lidt!	Og jeg
2. Jeg er	svedt !	Du har	ret, jeg lug-	ter	lidt!	Ja, jeg
3. Det er	fedt !	For hun	el-sker	Ah, så	hedt!	Og hun

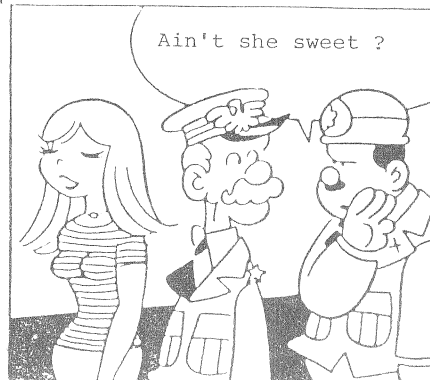
1. spør dig som din	gam -le ven, hvorfor	er du	svedt ?			
2. sir dig li -ge	ud - min gam-le ver:	Jeg er	svedt !			
3. el-sker ba-re	lil-le mig, derfor	er jeg	svedt !			

1. + 3. FINE

svedt! Jeg er så	varm.	Jeg er for-	hek - set.
------------------	-------	-------------	------------

Av, av, min	arm,	hvor hun er	sex -et!
-------------	------	-------------	----------

D.C. al FINE

SPIL PÅ BLOKFLØJTEN.

*Der er arbejdet
for lidt der-
hjemme.*

Årets arbejde med blokfløjten har været præget en del af motivationsproblemer, som efter min mening primært skyldtes den store færdighedsmæssige spredning i klassen, hvilken igen i høj grad skyldtes manglende øvelse derhjemme for nogle elevers vedkommende (se mere herom i kapitel IV).

Derfor har vi ikke nået særlig store resultater på blokfløjten i år, men enkelte elever har dog nået et fint niveau. Ved slutningen af skoleåret foreslog jeg, at de der havde lyst, kunne danne et selvstændigt hold i musikskolen. Dér kunne deres evner og lyster bedre tilgodeses, for det er klart, at det ikke er specielt motiverende, hvis fremskridtene kommer for langsomt p.g.a., at nogle elever står i stampe, fordi de ikke øver sig. Desværre ville ingen tage imod tilbudet. Det kunne ellers have været godt at videreudvikle spillet og måske i løbet af

5. klasse gå over til større fløjter.

Blokfløjteskole.

Som blokfløjteskole har vi ligesom i 3. klasse benyttet Peder Hansens bog "Skolefløjt" - i år dog bind 2 (Edition Egtved, MS 24 C 4). Vi er dog ikke nået særligt langt, idet vi kun har spillet cirka halvdelen af bogen. Jeg finder stadig denne sopranblokfløjteskole særdeles velegnet både til skole- og musikskolebrug, men jeg tror nok, at jeg næste gang vil prøve med "Min blokfløjtebog" af Jytte Kusk Holm (Edition Wilhelm Hansen, 29718), fordi den langt tidligere i forløbet inddrager 2-stemmigt materiale.

Udover blokfløjteskolen har vi spillet en del af de melodier og satser, som vi iøvrigt har arbejdet med på klassen, både fra tidligere skoleår og fra i år. Det fremgår af repertoirelisten i kapitel III, hvilke melodier vi har benyttet til blokfløjtespil.

Nye toner.

I 4. klasse har eleverne lært følgende nye toner: f, bes, gis/as, cis, es og e² (overblæsningsteknik).

Transponering.

Samtidig med den ovenfor beskrevne brug af fløjten har vi brugt den til transponeringsøvelser af rimelig lethed - f.eks. "Stille nu" i A-, G-, F-, E-, D- og C-dur.

Improvisation.

Vi har kun i meget begrænset omfang brugt fløjten til improvisation, fordi mange elever ikke følte sig dygtige nok til det (teknisk set). Jeg har ikke villet presse på med det, fordi jeg ved, at improvisation kræver teknisk overskud på instrumentet, hvis det skal give mening og virke tilfredsstillende.

MUSIKKUNDSKAB.

Princip.

Sidste år mente jeg, at vi fik etableret en brugbar indfaldsvinkel til aktiv lytning ved at bruge princippet med, at nye musikstykker skulle præsenteres i forvejen som sange, der kunne stå alene.

De fire årstider.

Dette har vi fortsat i vid udstrækning i 4. klasse. På denne måde har vi hørt yderst forskellig musik. F.eks. har vi haft stor glæde af Vivaldis "De fire årstider", som foreligger i en 4-stemmig korudgave fra Egtved med en pragtfuld tekst af Ida og Bent Fromm. Desuden findes den i en fin indspilning med Frits Helmuth akkompagneret af strygeorkester og endelig er der mange indspilninger med den originale orkesterversion.

Birke-temaet.

Vi har på samme måde kunnet synge "Birken" og bagefter høre Tchaikovskys 4. symfoni, hvor birke-temaet høres meget tydeligt i sidste sats. Ligeledes har vi sunget "C-Jam Blues" med en enkel hjemmelavet tekst,

- C-Jam Blues.* spillet den på blokfløjte i en flerstem-
mig sats og endelig hørt den på plade med
Duke Ellington. Se hvordan på side 50, som
er elevside 161.
- Messias.* Vi har også kunnet bruge de første takter
fra Händels "Halleluja-kor" fra oratoriet
Messias (se side 51, som er elevside 168),
men her bliver melodien hurtigt for svær
at læse på noder. Alligevel er det en flot
musikalsk oplevelse at høre satsen og få
fortalt om stedet, hvor man rejser sig op.
- Program-
musik.* Vi har i 4. klasse hørt nogle såkaldte pro-
grammusikalske værker, f.eks. "Peter og Ul-
ven". Det har været præsenteret som enkelt-
stående musikstykker, hvor billedet eller
handlingen har været det vigtigste. Vi har
ikke arbejdet egentligt musikalsk med te-
maer, former e.l., men naturligvis har vi
snakket om, hvordan f.eks. fløjten egner
sig glimrende til at illudere en fugl, o.l.
- Bog til
læreren.* Til arbejdet med sådanne værker har jeg haft
stor glæde af Jørgen Floris' bog "Musikop-
levelse" (Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck).
- Pladefor-
tegnelse.* I kapitel III er der en fuldstændig forteg-
nelse over de benyttede bånd og plader med
angivelse af titel, plademærke og -nr.
- Rytmsk
musik.* Vi har, som det ses, været omkring flere
genrer og stilarter, men nogle elever har
klaget over, at der ikke var noget "ryt-
misk musik" i repertoiret. Denne kritik er
ikke berettiget, når det gælder sangreper-
toiret (se selv listen i kapitel III), men
det er helt korrekt, at vi ikke har hørt
rytmisk musik på min foranledning. Jeg må
nok tilstå, at mit kendskab til denne genre

Alsidighed.

*Kun det bedste
er godt nok!*

Stik en plade!

*Elevernes musik
udenfor skole-
tid.*

ikke er helt ajourført - og det skal være det sidste nye for at fænge. Samtidig ser jeg et stort problem i at undervise i noget, der er så flygtigt som den rytmiske musik. Dét, der "gælder" i dag, er "yt" i morgen. Jeg mener derfor, at det i pædagogisk sammenhæng gælder om at give eleverne nogle "værktøjer" i hænde, de kan anvende på al slags musik - og det er, hvad vi arbejder på i hver eneste time. Derimod ser jeg en mulighed i at benytte den del af den rytmiske musik, som i tidens løb beviser sin slidstyrke. Vi underviser jo også kun i en meget begrænset del af musikken fra de øvrige genrer. Her som altid: Kun det bedste er godt nok til undervisning!

For at imødekomme børnene - og fordi musikvirkeligheden nærmest svømmer i rytmisk musik - lavede jeg elevside 155 (se side 52), hvor jeg opfordrede børnene til at "stikke en plade". Ideen er, at man kan komme med hvad som helst, bare vi kan lære ét eller andet ved at høre det. Men der skal være andre begrundelser for valget end den mest hørte, "bare fordi jeg synes, den er god". Ikke alle de stykker, vi har hørt, har været kendte for så vidt angår titel, komponist, kunstner m.v. Derfor er en del af dem ikke nævnt i kapitel III.

Som en fortsættelse af diskussionen om pædagogisk brug af rytmisk musik kan jeg ikke undgå at komme med en tilståelse: Selvom denne klasse har haft en grundig undervisning med timer nok, er elevernes foretrukne musik på nuværende tidspunkt alligevel pop, rock o.l. - ja, det er i praksis det eneste, de hører i deres fritid. Jeg tror ikke, at det har nogen betydning i den-

C - J A M B L U E S

SWING Duke Ellington 3

1. Nu' det vo-res band, der spil-ler,
2. bå-de små og sto-re tril-ler,
3. det er li-ge så det kil-der !

Skriv selv flere vers !

2. _____ 3. _____

Her er en bas-stemme skrevet i BAS-NØGLEN. Kunne du lave den mere spændende ?

C₁

F₁ C₁

G₁ F₁ C₁ G₁ (C₁)

GUITAR	C / / /	C / / /	C / / /	C ⁷ / / /
	F / / /	F / / /	C / / /	C / / /
	G ⁷ / / /	F / / /	C / / /	G ⁷ / / / (C)

BREAK

Så er det nok ! Så er det nok ! Nu er der hul i min sok, ØV !

RITTO

H A L L E L U J A - K O R E T

FRA ORATORIET "MESSIAS"

LÆS PÅ SIDE 128 OM KOMPONISTEN GEORG FRIEDRICH HÄNDEL. HAN HAR SKREVET ORATORIET "MESSIAS", OG DET ER DERFRA HALLELUJA-KORET STAMMER.

Koret synger bl.a. "Halleluja, for Herren regerer almægtigt!" Da værket engang blev spillet for den engelske konge, rejste han sig op, da man nåede til dette sted, fordi han var rørt over teksten og over musikkens skønhed. Siden da har det været tradition, at publikum lytter til dette sted stående. (se fornedet)

Her er starten af sopran-stemmen (=melodien) til Halleluja:

Allegro

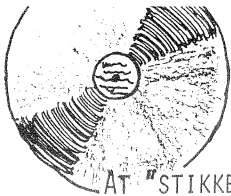
d' s l s
Hal- le-lu-ja, hal- le-lu-ja, Halleluja, halleluja, hal-le- lu-ja !

Solmisér stykket og syng det til sidst på tekst !

Hør kor-satsen på bånd/plade !

Skriv her hvilke instrumenter der spilles på i orkesteret:

S T I K E N P L A D E !

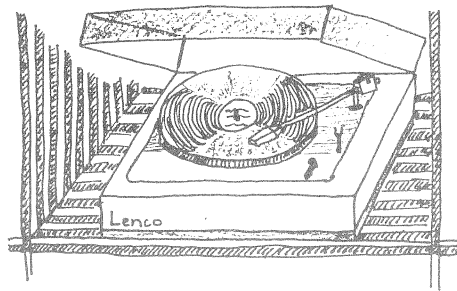

AT "STIKKE EN PLADE" BETYDER AT LYVE. MEN HER ER DER TALE OM AT STIKKE EN PLADE PÅ GRAMMOFONEN - ELLER ET BÅND - SOM HELE KLASSEN KAN HØRE.

TÆNK PÅ:

1. DET SKAL VÆRE OMHYGGELIGT UDVALGT
2. DE ANDRE SKAL LÆRE NOGET VED AT HØRE DET
3. DU SKAL VIDE HVAD NUMMERET HEDDER
HVEM DER SPILLER OG/ELLER SYNGER
HVEM DER ER KOMPONIST
4. OM MAN KAN GØRE NOGET TIL MUSIKKEN
5. HVILKE INSTRUMENTER DER SPILLER
- 6.
- 7.
- 8.

AT LÆRE NOGET VIL SIGE, AT MUSIK-STYKKET VISER NOGET AF DET, VI HAR ARBEJDET MED I MUSIK-TIMERNE, F.EKS. NOGLE BESTEMTE TONER ELLER RYTMER, UDE/HJEMME, TREKLANGE, TEMPO, DUR/MOL, PIANO/FORTE, EFTERLIGNING (F.EKS. KANON) O.S.V.

klip

AFLEVERES TIL LÆREREN.

J A, J E G V I L G E R N E S T I K K E E N P L A D E _____ D A G D E N / - 198____
I _____, L E K T I O N,

D E N H E D D E R: _____

K U N S T N E R E: _____

K O M P O N I S T: _____

T E K S T F O R F A T T E R: _____

K L A S S E N L Æ R E R: _____

N A V N: _____ K L A S S E: _____

ne sammenhæng, at vi har haft utroligt mange tilflyttere over hele forsøgsperioden, og man kunne derfor spørge sig selv:

*Spørgsmål
til over-
vejelse.*

- hvilke kvaliteter har den rytmiske musik, som de andre musikgenrer ikke har?
- er rytmisk musik den musik, der passer bedst til børn og unges musikalske udvikling? (Jvf. mine overvejelser på side 34 om udviklingspsykologiske metoder og analyser).
- er rytmisk musik "sukker" i den åndelige, musikalske føde? Og hvis ja ...
- har den rytmiske musik også sukkerets skadelige virkninger på længere sigt?
- hvilken betydning får den ensidige musikalske lytning for børnenes senere voksne musikvalg?
- har forældrenes musiksmag og -valg nogen indflydelse på børnenes valg?
- har radio og TV nogen indflydelse?
- har pladeproducenternes og bookingbureauernes markedsføring af grupper og solister betydning for børnenes musikvalg?

Rækken af spørgsmål om dette emne kunne fortsættes næsten i det uendelige. Jeg skal og kan ikke give svar på ret mange af dem, men jeg må nok tilstå, at jeg implicit i spørgsmålene har vist min holdning.

*Ikke besøg af
musikere i år.*

Økonomi.

I formålsbeskrivelsen på side 22 har vi også præsentation af de forskellige instrumenter i form af musikerbesøg. I 4. klasse har vi ikke haft besøg overhovedet. Først og fremmest har skolen ingen konto til dækning af honorarer, og dels har jeg ikke overkommet at tage kontakt til musikere, som kunne tænkes

at ville besøge os uden vederlag.

*Klaver, bas,
guitar og
trommer.*

Vi har dog i forbindelse med arbejdet med musicalen "Krambamboli" haft besøg af et helt lille orkester bestående af klaver, kontrabas, el-guitar og trommer, så disse instrumenter er præsenteret grundigt for klassen, omend det kun har været i én genre.

STEMMEPLEJE.

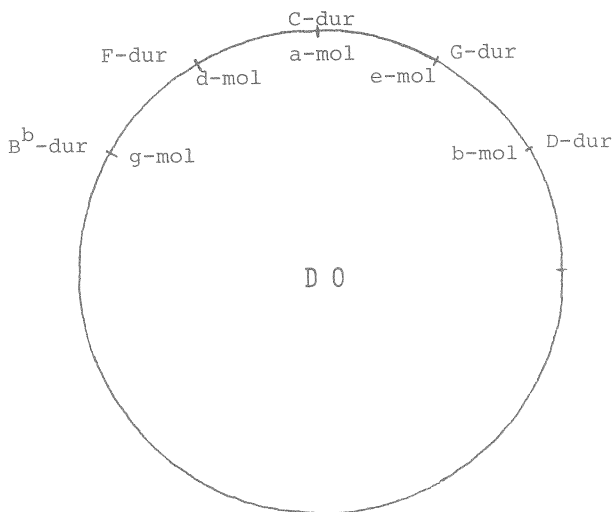
Vi har arbejdet med god vejrtrækningsteknik, men klassen har ikke været motiveret for en egentlig stemmepleje. Dette skyldes fortrinsvis, at mange elever ikke kan lide at bruge stemmen så kraftigt, at de andre kan høre det. (Se meget mere herom i kapitel IV). Meget beklageligt!

BRUG AF KVINTCIRKLEN TIL BESTEMMELSE AF TONEART.

I løbet af 4. klasse har børnene erfaret, at fortegn og sluttone bestemmer tonearten, og vi har hver gang benyttet kvintcirklen, som vi kalder "fortegnsuret". Da vi endnu ikke har lært intervallet kvint, har vi kun prøvet at tælle fra punkt til punkt på cirklen og fundet ud af, at der var 5 toner fra én til den næste (mod højre, begge toner medregnet).

Det har vist sig meget svært for en del elever at huske cirklen udenad. Men daglig brug og træning hjælper.

*Kvint-cirklen
eller
fortegns-uret.*

INFORMATION OM MUSIKVIRKELIGHEDEN.

Ligesom de tidligere år betyder dette, at vi har snakket om musikbegivenheder i det omfang, de har haft betydning for eleverne. Det har specielt drejet sig om radio og TV, men også det årlige besøg af "Sjællandske Livregiments Musikkorps", som er meget populært på skolen. De spiller musik afpasset til publikum med en tilpas blanding af genrerne pop, rock, march, musikdramatik og børnesange. Iøvrigt er orkesterets besøg gratis, men det skal bestilles i god tid ved henvendelse på Ringsted Kaserne, Østre Landsdels Kommando.

*Sjællandske
Livregiments
Musikkorps.*

En egentlig orientering om koncertlivet her og i København ville være spildt på dette klassetrin.

IMPROVISATION, KOMPOSITION OG SKABEN.

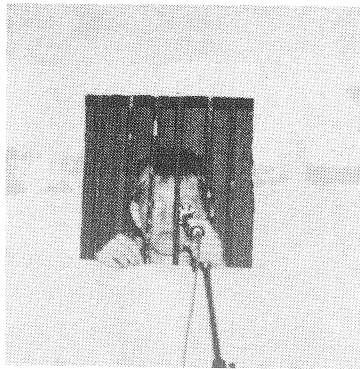
Jeg har tidligere på side 46 beskrevet arbejdet med improvisation på blokfløjte, så jeg vil her give et eksempel på arbejdet med komposition til opgivet tekst.

*Arbejde
med e-mol.*

På næste side, som er elevside 157, ses hvordan vi har udbygget kendskabet til e-mol ved at komponere en melodi i tonearten. Da alle var færdige med arbejdet i løbet af en uges tid, sang og spillede vi hinandens melodier på klassen. På denne måde fik vi nogle nyttige diskussioner om, hvilke vendinger der kunne bruges i mol.

*Forskellige
kompositions-
måder.*

Rytmen i Halfdan Rasmussens digt var næsten entydig, så opgaven blev udelukkende koncentreret om at sætte toner på. Eleverne benyttede forskellige fremgangsmåder. Nogle spillede melodien på blokfløjte og skrev derefter ned på noder. Andre sang på solmisation og omsatte senere til e-mol. Atter andre skrev bare noget ned, hvilket naturligvis viste sig at være den dårligste metode.

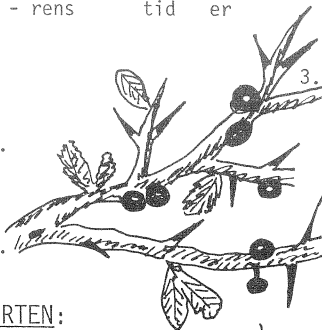

V I N T E R E R N Æ R

Tekst og melodi: Klaus Brinch

Vin-ter er nær, bu - ske og træ'r gul-nes ved
 kul - dens kom - me. Bla-de og løv hvirv-les som
 støv, som-me - rens tid er om - me.

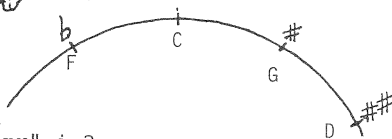
2. Høst er i hus,
 spurve og mus
 finder på markerne føde.
 Fugle på træk
 drager nu væk,
 Flyver en sommer i møde.

3. Jagten går ind.
 Hastigt en hind
 flygter for jægerens kugle.
 Solen går ned.
 Skoven får fred.
 Ræven forlader sin hule.

SÅDAN FINDER DU TONE-ARTEN:

1. Se på FORTEGNS-uret
2. Se på SLUT-TONEN

Hvilken tone-art står så "Vinter er nær" i ? _____

LAV SELV EN MELODI I E-MOL:

Melodi: _____

Tekst: Halfdan Rasmussen

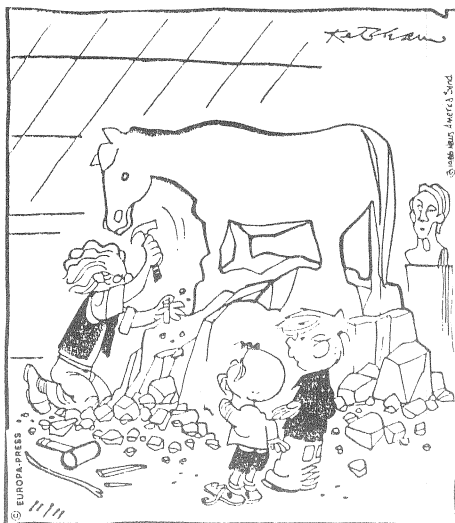
1. Kom og køb i min butik. Der er ting og sa- Damehatte med musik. Skæg og dobbelt-ger. hager.
2. Kom og køb i min butik. Der er aldrig luk- Du kan købe mygge- og få næsen stukke- ket. stik

1. Vabler til at puste op. Fregner på en under- Og et enkelt røje- og en pose kager. køp. høg.
2. Sukkerhjerner. Hjertesuk. Smilehuller. Møggen- Og en gammel gede- som jeg selv, har

*Komposition
er lettere
end improvisation.*

Naturligvis er musikalsk komposition et meget svært område at beskæftige sig kvalificeret med, men jeg mener, at det ofte viser sig at have større værdi end improvisationen, fordi der ved komposition er tid til eftertanke, overvejelser, afprøvning og ændringer. Man må også være klar over, at improvisation stiller betydeligt større krav om tekniske færdigheder.

JERN-HENRIK

Det er nemt nok, Søren. Ta' bare en stor sten og hug alt det fra, der ikke ligner en hest.

GENERELLE BETRAGTNINGER OVER UNDERVISNINGEN OG FAGET.

Musikkens rolle.

*Før: En del af
dagligdagen.*

I tidligere tider brugte man musikken - specielt sangen - meget i skolens daglige liv. Det var almindeligt med morgensang, og ingen højtider kunne tænkes uden salmesang. Oftest indledte man hver eneste lektion med en sang, fordi man erkendte, at sangen har et samlende

element, og fordi man følte et fællesskab i sangens tekst og melodi - et fællesskab, som fik én til at føle sig som dansker.

Nu: Overladt til eksperterne.

Så skete dét, som ikke må ske, men som alligevel sker så tit: Sangen blev overladt til eksperterne, musyklærerne, og den blev henvist til at foregå ét sted, nemlig i musiklokalet. Årsagerne var mange: Nedsæring i fagenes timetal, morgensang blev ofte betragtet som umoderne og med for stort religiøst indhold, mange af de såkaldte "danske sange" blev regnet for indoktrinerende, nationalistiske, uaktuelle o.s.v. Man beskyldte dem for at være tekstligt uforståelige for børn - og nu var musikken reduceret til kun at være for de små skolebørn. (Obligatorisk musik stopper efter 5. klasse)!

Årsager.

Lærerne.

Mange lærere følte ikke, at de var dygtige nok til at synge og overlod med glæde denne del af skolens opdragelse til musiklærerne.

Hjemme.

I hjemmene holdt man op med at synge salmer og danske sange i det daglige, og ved festlige lejligheder blev der efterhånden kun sunget såkaldte "festlige sange". Dette kunne måske skyldes, at "dåsemusikken" blev mere og mere dominerende såvel i hjemmene som i forretningerne, på gaderne i radio og i TV.

Passiv musik - uden livsbetydning.

I en verden med et sådant bombardement af passiv musik - du kan tænde blot ved et let tryk på en knap ("Soft touch" betjening!) - er det ikke mærkeligt, hvis børnene føler sig fremmede overfor at bruge deres stemme. Alle kan jo høre, at de professionelle gør det bedre!

TOKSVÆRD SKOLE

4684 HOLME-OLSTRUP Tlf. (03) 76 22 70 Skoleinspektøren træffes bedst kl. 12-13
Lærerværelset tlf. (03) 76 21 04 bedst kl. 11.25-11.50

DATO: 20-1-86.

Kære Forældre !

"Husker du vor skoletid?" Ja, hvem kender ikke denne dejlige gamle sang, og hvem kommer ikke straks til at tænke på alt det dejlige, der trods alt også foregik i skolen ? Til det dejlige hørte bl.a., at vi sang meget og ofte. Vi er mange, der savner disse fællessange i det daglige - med deres budskaber såvel litterært som musikalsk. Derfor har vi hermed fornøjelsen at indbyde samtlige forældre i hele Holmegaard kommune til at komme til fælles-sang-aften cirka en gang om måneden fra nu af og til sommerferien.

Vi er: Skoleinspektør Jens Erik Skifter,
Musiklærer Jens Due og
Seminarielektor Palle Jespersen.

Vi forsøger alle i det daglige at fremme sang og musik mest muligt i skolen, og vi ser det som en naturlig og nødvendig del af dette arbejde at forsøge at fremme sangen i hjemmene. Vi håber derfor, at I vil deltage (en eller flere gange) og på denne måde være med til at gøre disse aftener til en oplevelse for os alle.

På gensyn den 25/2-86 !

Venlig hilsen

p.gr.v.

Jens Erik Skifter, skoleinsp.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

TID: tirsdag den 25. februar kl. 19.30
 tirsdag den 1. april kl. 19.30
 onsdag den 30. april kl. 19.30
 mandag den 2. juni kl. 19.30

STED: Musiklokalet på Toksværd skole

DET ER GRATIS AT DELTAGE.

MEDBRING EVT. KAFFE.

Vi må starte med forældre-generationen.

Vi ønskede at gribe om nældens rod: Hvis vi kan få folk til at synge mere i hjemmene - også gerne fædrene - vil det smitte af på børnene. Vi ville også gerne bidrage til at mindske generationskløften ved at give børn og forældre et fælles repertoire af sange. Derfor indbød vi i foråret 1986 til 4 sangaftener på skolen. Der var åbent hus for alle interesserede fra hele omegnen. Se vores indbydelse på foregående side.

Fire temaer.

Resultatet blev til fire meget hyggelige aftener, hvor vi sang ud fra de fire temaer: "Sangene, vi sang, da vi gik i skole", "Vintersange", "Carl Nielsens sange" og "Forårs- og sommersange".

Der mødte fra 15 - 45 mennesker op hver gang, og deriblandt var flere familier eller dele af familier.

Form.

Hver aften formede sig som en vekslen mellem sange, vi havde planlagt på forhånd og sange, som deltagerne ønskede.

Arbejdsdeling.

Palle Jespersen og jeg havde fordelt arbejdet sådan imellem os, at han spillede klaver til sangene, og jeg fandt oplysninger frem om nogle af komponisterne og forfatterne.

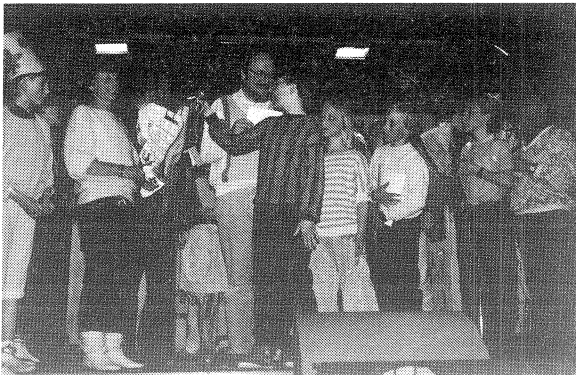
Til den aften, hvor emnet var "Carl Nielsen", havde jeg naturligvis også medbragt musik på plade, nemlig "Fynsk Forår". Mens musikken lød fra højtalerne kunne alle læse med i teksten, som blev vist v.h.a. overheadprojektoren.

Tradition.

Alle aftener forløb så tilfredsstillende, at vi regner med at gøre dem til tradition. Det er vores mening, at de skal fortsætte, som de er begyndt uden nogen form for betaling, medlemskort eller lignende bureaukratisering.

Den folkelige sang lever!

Vores erfaring er, at den folkelige sang ikke er død. Der er stadig behov for sang, når mennesker skal udtrykke sig. Men måske har den ændret karakter i de sidste år. Sådan skal det netop også være: Sangen skal udtrykke, hvad der rører sig i folk lige nu, ikke være en død anakronisme.

"Lærd og logisk fagbelæring
 levner ingen livsens næring.
 Flyv mod varme visdomsblus,
 vinge-viltre Pegasus".

Piet Hein.

Kapitel III

DE ANVENDTE SANGE, SANGLEGE, DANSE OG MUSIKSTYKKER.

Dette kapitel handler om undervisningens repertoire.

Jeg har lige siden forsøget startede i børnehaveklassen ført nøjagtige optegnelser over de benyttede sange og musikstykker. I hvert års rapport over arbejdet har der været et kapitel med et skema over repertoiret.

*Repetition
 fra tidligere
 år.*

Det er klart, at jeg kun nævner de sange, musikstykker m.v., der er nye. Men det er lige så klart, at vi i løbet af året har sunget, spillet og lyttet til mange af de tidligere indlærte sange.

*Sange valgt
 af eleverne.*

Desuden har vi sunget en del almindelige børnesange fra skolens klassesæt af sangbøger, uden at det er noteret i skemaet. Det er mest sket, når vi har lært en ny sang udenfor planlægningen, fordi en elev gerne ville synge den. Begrundelserne herfor har været, at hun kendte den i forvejen, at der var en spændende illustration til, at teksten så sjov eller spændende ud, o.s.v.

"Krambamboli"

Vi har endvidere benyttet samtlige sange fra musicalen "Krambamboli", som vi opførte i april måned. I originaludgaven er de fleste af sangene 2-stemmige, men vi benyttede kun melodistemmerne, fordi vi fandt 2.-stemmerne for svære.

Vi benyttede iøvrigt ikke stykket direkte fra rollehæftet. Jeg var nødt til at skrive replikkerne om, fordi der skulle være roller til alle elever.

*Melodierne er
rytmisk svære.*

Musicalens melodier er alle i rytmisk stil, og de er alt for svære at læse fra bladet, derfor arbejdede vi for en gangs skyld helt uden noder ved indlæringen. Senere fik eleverne dog melodierne til brug som støtte eller til at spille på blokfløjte. Det var nemlig kun rytmisk, de var for svære at læse. Når man kendte dem, kunne man sagtens synge eller spille dem efter noder.

*Blokfløjte-
skole.*

Til undervisningen i blokfløjtespil har vi benyttet Peder Hansens bog "Skolefløjt 2" (Edition Egtved, MS 24 C 4), hvoraf vi dog kun har kunnet nå første halvdel. Iøvrigt har vi også benyttet en del af undervisningens øvrige melodier og satser til blokfløjtespil.

På næste side følger nu en komplet liste over de sangbøger, cassettebånd og plader, vi har benyttet i 4. klasse.

SANGBØGER:

MSB	Leo Sønderbæk Olesen	: "Multisangbogen" (Folkeskolens Musiklærerforening/Dansk Sang, B-14)
SSV	Helge Birck Pedersen	: "Så synger vi" (Wilhelm Hansen)
OGF	Hans-Henrik Ley	: "Olsens gamle Fordvogn" (Wilhelm Hansen)
TAM	Hans-Henrik Ley	: "Tante Musica" (Wilhelm Hansen, 29236)
ROH	Kampp, Larsen og Nielsen	: "Rend og hóp" (Tingluti)
MUO	Jørgen Floris	: "Musikoplevelse" (Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busch)
555	Alvad og Asmussen	: "555 sange for folkeskolen" (Egtved)
BIK	Sven Hylleberg	: "Blokfløjte i klassen" (Folkeskolens Musiklærerforening/Dansk Sang B-17)
NGS	Finn Alfred Larsen	: "Nye Gamle Sanglege" (Tingluti Forlag)
RYB	H. H. Christiansen	: "Rytmsk Blok" (Egtved, MS 31 C 04-01)
LEF		: "Leichtes Flötenspiel 1" (Schott, 4371)
JUL		: "Julesangbogen" (Politikens Håndbøger)
NIB	Dal og Jensen	: "Nissebanden" (Julekalenderen 1984, Casadida, 11)
RJS	Hald og Larsen	: "Rytmske julesange" (Wilhelm Hansen)
VSK	Carl-Bertil Agnestig	: "Vi synger i kor" (Egtved, MF 329)
BBB	Povl Kjøller	: "Blues, beat og blikfløjte" (Wilhelm Hansen)
JEG		: "Jorden er grøn" (Forlaget Fagot)

MFO	Henning Bro Rasmussen	: "Musik for os" (Wilhelm Hansen, 29423)
DFA	Peder Kragerup, Ida og Bent From	: "De fire årstider" (Antonio Vivaldis kendte værk'arr. for blandet kor) (Egtved MS 30 B 05)
KRA	Rasmussen og L. Jensen	: "Krambamboli" (Strickers Musikforlag)
ESL	Lorentzen	: "Ej sikke lej sikke ladetus" (Wilhelm Hansen)
NAG	Jørgen Sindberg	: "Nattergalen" (Folkesko- lens Musiklærerforening/ Dansk Sang, B-24)
KVV	Frits Haase	: "Kvikke Viser" (P. Haase og Søns Forlag)
KAP	Per Borgsten	: "Kaperskuden og andre folkesange" (Fagot)
PØL	Finn Jørgensen	: "Pølsemand" (Wilhelm Hansen, 29645)
IMK	Per Borgsten	: "I min klasse" (Fagot)
VIB	Heimo Dalsgaard	: "Visebogen" (Egtved, MS 16 A 5)

PLADER:

- Plade nr. 1: "Tubaen Tubby" af Georg Kleinsinger
(Vovsens Børne Plader 7 MK 105)
- Plade nr. 2: "London Suite + London Again Suite + The
Three Bears + Cinderella" af Eric Coates
(EMI - Columbia TWO 321 1 E 061.04584)
- Plade nr. 3: "Peter og Ulven" + "Dyrenes Karneval".
Preben Uglebjerg med Londons Symfonior-
kester (ACE of Diamonds - SDD 190)
- Plade nr. 4: "The Great Louis Armstrong"
(Special Fontana Special, 6430005)
- Plade nr. 5: "The Age of Ellington" (RCA PL 42086)
- Plade nr. 6: "Symphony No. 4" af Tchaikovsky
(Decca SLX 6157)
- Plade nr. 7: "Messias" af Händel (Eurodisc, Stereo 63 236)

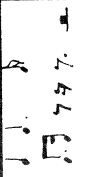
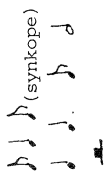
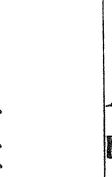
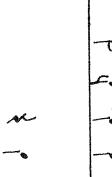
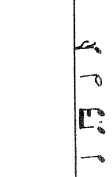
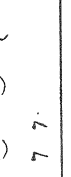
- Plade nr. 8: "De fire årstider"
 a) "To sider" med Frits Helmuth
 (Harlekin Musik HMLP 4315)
 b) "Vivaldi" med The Academy of St. Martin-
 in-the-Fields og Neville Marriner
 (Decca-Argo D 240 D 3)
- Plade nr. 9: "Den danske Slagtøjsgruppe"
 (Point records, PLP 5057)
- Plade nr. 10: "Vil du med en tur i skoven" med Povl Kjøller
 (Metronome HLP 10550)
- Plade nr. 11: "No Jacket Required" med Phil Collins
 (TCV 2345 - Virgin)

o o o 0 0 o o o

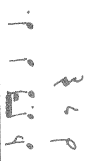

I det følgende skema over anvendte sange, sanglege, danse og musikstykker er der rubrikker, der oplyser:

*Skemaets
 rubrikker.*

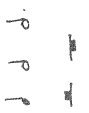

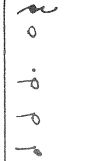
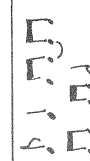
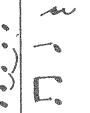

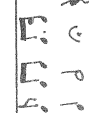
1. Sangens nummer i årets arbejde.
2. Titel.
3. Henvisning til sangbog eller bilagside, hvis sangen ikke findes i de gængse sangbøger.
4. Begrundelser for brug af denne melodi. Ofte kan der udover de anførte begrundelser være tale om, at selve toneforrådet eller rytmeværdierne er aktuelle.
5. Toneforråd. Her nævnes samtlige forekommende toner fra oven og ned.
6. Taktarten.
7. Nodeværdier.
8. Vurdering. Her giver jeg efter bedste evne en vurdering af i hvilken grad melodien har opfyldt sit formål i forhold til de opstillede begrundelser. Jeg benytter fire gradueringer:
 u : uanvendelig
 g-: mindre god
 g : god
 g+: meget god.

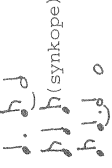

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
1	Jeg er en lille undulat.	Se s.80	Sjov sang. Kan udføres på mange måder (betoning, glad, sur, langsom, hurtig, o.s.v.). Bevægelser til kan evt. udføres i kanon i forhold til sangen. Forbereder: "Forsiringer" (ri og di). Læres efter øret.	s-f-m-ri-r-di-d -t,-s,	3		g+
2	Sommer i Danmark.	MSB 1 side 26	Kanon i kun 2 stemmer baseret på harmonierne T og D' (som skal læres i 4.kl.). Forbereder: callypsorytmen. Kan akkompagneres med veksel-bas. Spillesats forefindes. Læres efter øret.	s-f-m-r-d-t,- s,m,	4		g+
3	Jeg er havren	SSV 2 side 20	Traditionel høstsang. Der findes 2. stemme til. Modulerer kort tid til dominant-tonearten. Typisk slutning for danske sange.	r'-d'-t-l-s-fi- f-m-r-d	2		g
4	Slurk, slurk, slanke.	SSV 2 side 14	Træner: ♭ og 7 og dur-skalaen nedad og intervalleret r-t. Kan synges af 2 grupper eller solister. Sjov tekst.	d'-t-l-s-f-m-r-d	4		g
5	Har I hørt om 4.a ?	Se s.81 (elev- side 147)	Indeholder 3 vigtige elementer: Sang, dans og spillesats i passende sværhedsgrad. Forbereder: De harmoniske funktioner T - S - D	m-r-d-t,-l,-s,	4		g+
6	I'm Singing in the Rain.	Se s.80	Sjov bevægelsessang. Kan sagtens læres af 4.kl., selvom de endnu ikke har lært engelsk.	s-f-m-r-d-l,-s,	4		g+

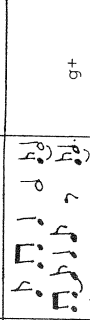

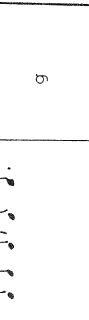

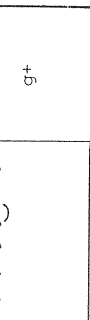
NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVÆRDIER	VURDERING
7	Klappesangen. (Vi kalder den "Treklang- sangen")	OGF side 1 (se også s. 33)	Melodien går udelukkende i brudte treklinge: Tonika (G-m-s) og Dominant7 (t,-r-f). Bruges til arbejdet med tertser, harmoniske funktioner og udarbejdelse af spillestemmer efter harmonier. Spilles på blokfløjte i G-dur.	s-f-m-r-d-t,	3		g+
8	Ude i ørkenens sand.	TAM	Lært v.h.a. håndtegn. Sunget på tonenavne i G-dur. Spillet på blokfløjte. Sunget og spillet i kanon. Skrevet ned på noder i G-dur. Formhøring:A-A-B-A	m-r-d-t,-l,	4		g
9	Tubaen Tubby	Plade nr. 1	Sjovt musikalsk eventyr, som viser instrumenternes karakteristika.				g+
10	Neillie.	ROH I side 3 (se også s. 37)	Sangleg. Melodien er afledt af harmonierne T - D Vi laver selv spillestemmer - i forskellige tonearter. Den kan spilles på blokfløjte.	s-f-m-r-d-t,-s,	2		g+
11	Der var en gammel gubbe.	SSV 2 side 140	Valgt af en elev. Sjov tekst. Forbereder subdominant. Træner: ♯-optakt.	l-s-f-m-r-d-t,-l,-s,	2		g
12	Vinter er nær	SSV 2 side 22	Bruges til arbejde med treklangs-sekvenser. Træner ren mol. Kan spilles på blokfløjte. Træner 3-takt. Meget smuk melodi med gode beccifringer.	s-f-m-r-d-t,-l,-s,-f,	3		g+

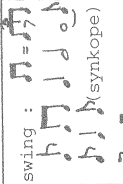

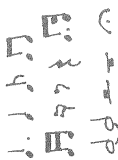

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVÆRDIER	VURDERING
13	De tre bjørne	Plade nr. 2 og MUO s. 10	Spændende eventyr, hvis handling er nem at høre i musikken. Et <u>motiv</u> er gennemgående: "Hvem har spist af min suppe?"				g+
14	Peter og Ulven.	Plade nr. 3 og MUOs. 8	Spændende eventyr. God musik, der illustrerer handlingen godt og viser hvert enkelt instrument tydeligt. Hver person har sit eget <u>motiv</u> .				g+
15	Der er et yndigt land.	555 nr. 61	Nationalsangen.	d'-t-l-si-s-fif-m-r-d-t,	4		g (meget svær)
16	Det lysner over agre felt.	555 nr. 126	Årstidssang. Træner tydeligt forskellen på og Forbereder: Subdominanten (S)	d'-t-l-s-f-m-r-d	2		g
17	Jeg vil tælle stjernerne.	555 nr. 539	Aftensang. Træner t, i nye sammenhæng. God tekst.	s-f-m-r-d-t,-l,	4		g+
18	Solen er så rød mor.	555 nr. 537	Aftensang. Traditionel. God tekst og melodi. Træner 6-ottendedels-takt og rytmefiguren	l-s-f-m-r-d-t,-l,-s,	6		g

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
19	Branle de Champaigne.	BIK 2 side 2	Bruges til bladspil for blokfløjte. Stilart: Renaissance/barok. Meget let, så selv de svageste kan følge med.	f-m-r-d	4 		g+
20	Vejret blev blidere.	BIK 2 side 3	Bruges til bladspil for blokfløjte. Gammel kendt, så den kan også spilles efter øre. Vi transponerer den til andre tonearter.	f-m-r-d	2 		g+
21	Oh, When the Saints.	BIK 2 side 4 og Plade nr. 4	Træner lang optakt: Kan spilles som traditionel jazz. Høres senere på plade. Læreren fortæller om "Street Parades".	s-f-m-r-d	4 		g+
22	Gamle Signe.	NGS side 21	Forbereder S. God og sjov sangleg.	l-s-f-m-r-d-t, l, -s,	4 		g+
23	Postbudet.	NGS side 5	Forbereder synkopen Træner: T og D	t-l-s-f-m-r-d	4 		g
24	C-jam Blues.	RYB side 7 og Plade nr. 5	Forbereder blues-formen og subdominanten (S). Bruges til spille/synge-sats og til improvisationer. Bevidstgør begreberne break, riff og fjerdedels-triol.	Melodistemmen: d'-s	4 		g+

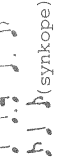
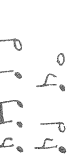
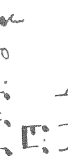
NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVÆRDIER	VURDERING
25	Hørt Ihr die Schnitter.	LEF side 5	Træner den nye tone F på blokfløjten. Træner flerstemmighed og tonika-treklangen. Træner 3-takt.	s-m-d	3		g
26	Kuck Kuck.	LEF side 5	Træner 3-takt og egentlig 2-stemmighed. Kan bruges til harmonihøring (T og D).	s-f-m-r-d-s,	3		g
27	Dejlig er jorden.	JUL side 16	Traditionel julesalme. Træner sekvenser.	d'-l-s-f-m-r-d-t,	4		g
28	En lille nis-se fra Amerika.	Se side 80	God julesang, Calypsorytme i akkompagnementet.	s-f-m-r-d-t,	4		g
29	Flaskepost-sang.	NIB side 6	Forbereder modulation til dominanttonearten (fi) Enkel rytme. Populær fra sidste års julekalender på TV.	d'-t-l-s-fi-f-m-r-d-t,-l,	4		g
30	Risengrød-sang.	NIB side 4	Træner og er meget populær fra sidste års julekalender i TV.	d'-t-l-s-fi-f-m-r-i-r-d-t,-l,-s,	4		g

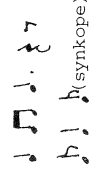
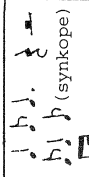
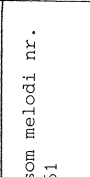
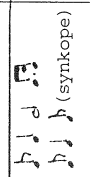
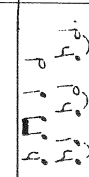
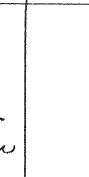
NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
31	Nissebande- sang.	NIB side 2	Populær sang fra sidste års julekalender på TV. Træner tonerne i nye sammenhæng.	f-m-r-d-t,-l,-s, f,m,	4 i		g
32	Glad jul.	JUL side 48	Træner 6-ottendedels-takt og punkteringen Træner dominant-syv-treklangen f-r-t,	f'-m'-r'-d'-t- l-s-f-m-r-d	6 f		g
33	I december.	RJS side 5	Enkel 2.stemme. Begge stemmer kan spilles på blokfløjte.	d'-t-l-s	4 f		g
34	Kling, Klong.	RJS side 12	Meget enkel tekst (for de dårligste læsere). Terts-skygge-princippet benyttet til 2.stemmen. Kan spilles på blokfløjte.	s-m-r-d	2 f		g+
35	Jul.	VSK 1 side 39	Enkel, god melodi. Tostemmig udgave med let og trinvis overstemme.	s-f-m-r-d-t,-l,	2 f		g+
36	Marias Vugge- sang.	BBB 3 side 12	Træner 3-takt. Tostemmig i omkvædet.	d'-t-l-s-f-m- r-d	3 f		g

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
37	Søren Banjo- mus.	JEG side 50	Populær julemelodi. Bevidstgør begrebet "coda". Forbereder ottendedels-triolen. Træner: (swing)	r'-dī'-d'-'t-ta- l-lo-s-f-m	2 		g+
38	Vinterbyøster	JUL side 208	Meget populær fra tidligere julekalender i TV. Træner den rene kvint: d-s og treklangen s-m-d	d'-'t-l-s-f-m- r-d	4 		g+
39	Juleklokken.	Se side 82	Bevidstgør opløsningstegnet h og afledningerne mo og ta. Træner rytmer og toner. Ønsket af en elev. Komponeret af lokal amatør.	d'-'t-ta-l-s-f- m-mo-r-d	4 		g
40	Birken.	MFO side 246 og Plade nr. 6	Bruges i 3-stemmig spillesats. 2.- og 3.stemmer- ne giver fi og si og forbereder således den me- lodiske mol. Vi hører sidste sats fra Tchaikov- skys 4. symfoni, som indeholder "Birke-temaet".	Melodien: s-m-r-d-t,-l, -	2 		g
41	Fløjteblues.	Se side 83	3-stemmig spillesats. Populær rytmisk. Forbereder Blues-formen.	l-s-f-m-mo- r-d-ta,-l,-s,-f,-	4 		g+
42	Halleluja- koret fra Händels "Mes- sias".	Se side 51 og Plade nr. 7	Demonstrerer en mange-stemmig korsats med or- kesterakkompagnement. Der fortælles om Händel og om begrebet "oratorium".				g

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVÆRDIER	VURDERING
43	Så fik vi kuldén.	555 nr. 526	Forbereder: fi og kort skift til dominant-tonarten. Træner: 3-delt takt og Kan spilles på blokfløjte.	d'-t-l-s-fi-f-m-r-d	3 		g+
44	Gråvej. Hundekoldt.	555 nr. 531	God vintersang. Forbereder kort skift til dominant-tonart. Kan spilles på blokfløjte.	r'-d'-t-l-s-m-r-d	4 		g+
45	A'rocka MY Soul.	Se s. 41 + 42.	Med enkle midler lærer eleverne "Juhu-kor" (Se Multimusikbogen), som skulle virke motiverende på sangen. Akkompagneres på bas og trommer.	Melodi: s-f-m-mo-r-ro-d-t,	4 	swing : (synkope)	g+
46	Vinteren.	DFÅ s. 18-20 og Plade nr. 8	Bevidstgør tempobetegnelsen "largo". Træner: Bruges til analyse af skift til dominant-tonarten. Træner brugen af dynamiske tegn. Høres på plader. Træner læsning i bas-nøglen.	melodi: t-l-s-fi-f-m-r-d-t-l-s-fi-f-r,	4 		g+ - men svær at synge i
47	Clapping Music.	SSV 3 side 11 og Plade nr. 9	Vi har arbejdet en del med rytmeklap i forskydninger. Denne plade demonstrerer også, hvor spændende og flot rytmer kan lyde "bare" i klap udført af 2 personer.		6 		g+
48	Den langbenede sømand.	NGS side 42	Den arbejder også med klap til at ledsage sangen. Sjov !!	m-r-d-l,-s,	2 		g+

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVÆRDIER	VURDERING
49	T - historien	SSV 3 side 5	Kræver ikke sang, men kun tale (se om sangproblemer i kap. II og IV). Bearbejder emnerne: hastighed, stemmepleje, karakter, præcision, klang, mm				g meget svær!
50	Rytme.	SSV 3 side 13	Spillesats. Kendte rytmer, som trænes.		4		g+
51	Samtlige melodier fra musicalen "Krambamboli"	KRA	Med et "lækkert" akkompagnement skulle dette gerne være med til at få børnene til at genopdage sangglæden. Opføres for forældrene og resten af skolen.				g+
52	Fastelavn er mit navn.	ESL side 109	Fastelavnssang. Velegnet til blokfløjtespil. Traditionel. Træner S. Treklangsbrydning.	d'-l-s-f-m-r-d	2		g+
53	Nu har jeg da aldrig set magen.	ESL side 114	Fastelavnssang. Velegnet til blokfløjte. Træner 3-ottendedels-takt.	r'-d'-t-l-s-f-m-r	3		g+
54	Se mit ris.	ESL side 117	Fastelavnssang. Velegnet til blokfløjte. Træner forskellen mellem og og Nem at transponere til andre tonearter.	s-f-m-r-d	2		g+

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
55	Udsalg.	NAG side 11	Enkelt talekor med dynamiske forskrifter. Sjøvt. To-stemmigt.		2		g+
56	Nu skal I høre.	KVV side 119	Sjov tekst. Træner swingrytmen. Forbereder bi-dominanten og skift til dominanttonearten.	s-fi-f-m-r-d- t,-s,	4		g+
57	Når forårs-solen kommer.	KAP side 56	Forårssang. Træner ottendedelsoptakt med s,-d	l-s-f-m-r-d- t,-l,-s,	2		g
58	Nu skal du høre om tre små søde fisk	KAP side 52	Sjov og iørefaldende. Træner den store tertst. Let at lave spillestemmer til. Senere medbragte een af eleverne en plade, hvor Spike Jones synger/spiller den.	s-fi-f-m-r-d (lille omskrivning i forhold til sangbogen)	2		g+
59	Kom, som du er.	PØL side 14	Meget aktuel tekst. God melodi, som arbejder med rytmiske forudhold (synkoperet). Bruges til beat/rock-rytmen fra SSV 3, side 212. Viser at en melodi ikke altid slutter på grundtonen. 3-stemmig udgave til senere brug.	m'-r'-d'-t-l-si- s-f-m	4		g+
60	Hvem har ma-let himlen blå.	IMK side 39	Forbereder "vamp-rundgangen". Eleverne træner rundgangen ved at spille d-l,-r-s, på blok-fløjte i forskellige tonearter.	s-f-m-r-d- t,-l,-s,	4		g+

NR	TITEL	HENVISN	BEGRUNDELSER FOR BRUG AF DENNE MELODI	TONEFORRÅD	TAKT	NODEVERDIER	VURDERING
61	Her i klassen er der drenge og pi'r.	IMK side 3	som ved melodi nr. 60	d'-l-s-f-m-r-d-s,	4 ♩		g+
62	Æblemand.	IMK side 48	som ved melodi nr. 60	l-s-f-m-r-d	4 ♩		g+
63	Komponister	IMK side 64	som ved melodi nr. 60	som melodi nr 61	4 ♩	som melodi nr. 61 	g+
64	Lykkeråd.	Se s. 43	som ved melodi nr. 60	l-s-f-m-r-d-t,-l,-s,	4 ♩		g+
65	I min klasse.	IMK side 1 og Plade nr. 10	Aktuel tekst. Passer til beat-akkompagnement, som vi arbejder med. Høres på plade senere.	m-r-d-t,-ta,-l,-s,	4 ♩		g+
66	Don't Loose My Number.	Plade nr. 11	Elevønske. God anledning til at tale om moderne indspilningsteknik, akustiske/elektriske instrumenter, ostinate rytmer og -melodier o.s.v.				g

JEG ER EN LILLE UNDULAT

Ukendt.

Jeg er en lille un-du-lat, som har så dårlig en ma-ve, for dem jeg bor hos, for d
2: sild hver en'ste og det vil jeg ikke ha-ve, nej jeg vil helre, nej je
dag,

Jeg bor hos, de er så nær-rig'. De gir mig
vil helre ha co-ca- co- la og is !

Bevægelser: bask med vinger, holde på mave, tegne hus, gnide hænder, bølger, ryst på hovedet, nikke, drikke af flaske, slikke på en stor is.

I'M SINGING IN THE RAIN

Ukendt.

I'm sing- ing in the rain, just sing- ing in the rain. What a
glo - ri - ous fee - ling, I'm hap - py a - gain.

Derefter siges og gøres flg. som EKKO (solist/gruppe): Tommel op - knæ'ne ind -
tærne ind - brystet frem - hoved't op - hagen frem - tungen ud -
ti-ta ti-ta ti-ta ti-ta ti-ta ti-ta ti-ta-ta

EN LILLE NISSE FRA AMERIKA

Calypso *Ukendt.*

En lil-le nis-se fra Amerika kom til Danmark en skønne dag,
sa' til børnene "goda, goda", spurgte dem hvad de vil-le ha TIL JUL OG

FINE

2. En sa en hammer, en kat og en fil.
en sa en cykel et skib og en bil.
Det ska I få, sa nissen, hvis I vil
hjælpe mig med at få det hertil,
TIL DANMARK.

3. Så gik han hen til en telefon,
ringed til julemanden og hans kon'.
De loved at sende det den næste dag.
Tak, sa nissen. Tak skal I ha.
OG HØR SÅ:

4. Juleaften hvad tror I de fik ?
Det de ønsked, selfølig, og slik
hade julemanden også sendt.
Men hvor var nissen ? - Han var skam rendt !

HAR DU HØRT OM 4.A ?

s.

Har du hørt om fjer-de a, om fjer-de a, om fjer-de a ?

Har du hørt om fjer-de a, om fjer-de a fra Tok - sværd ?

VERS:

DANSE-BESKRIVELSE:

1. Har du hørt om 4.a,
om 4.a, om 4.a ?
Har du hørt om 4.a
om 4.a i Toksværd ?

Kreds. En af deltagerne løber rundt i kredsen med hænderne i hoften, sidelæns med ryggen mod midten. Standser foran een.

2. Jeg har hørt om 4.a,
.....

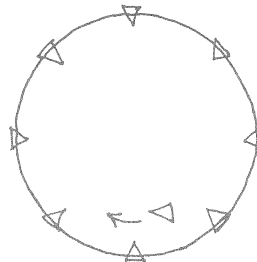
Begge svinger benene til siden, skiftevis til venstre og højre. Hænderne i siden.

3. Vi har hørt om 4.a,
om 4.a, om 4.a !
Vi har hørt om 4.a,
det er en super-klasse !

De to deltagere tager håndfatning over kors og svinger rundt med hinanden. Kredsen klapper og tramper (♩). Legen starter forfra, men nu med to inden i kredsen. O.s.v.

Melodi: Anonym

Tekst: Jens Due

SPILLE-SATS

Alt-xylofon

Alt-klokkespil og blokfløjte

Alt-metallofon og bas

Bongos/Congas

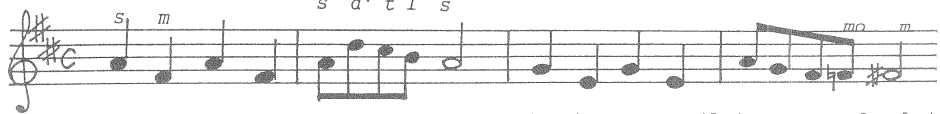
h v h v h v h v

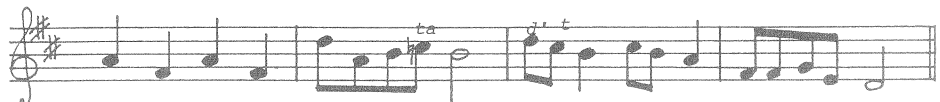
|||

JULE - KLOKKEN

Tekst og melodi: Gunhild Kroh

Ju-le- klok-ken i den stil-le nat skæn-ker trøst til den som er for-lad

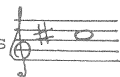

Ju - le- sne-en dæm-per si-ne skridt. Julesang, klokke- stjerner lyser hvid klang,

1. Jule-klokken i den stille nat
skænker trøst til den, som er forladt.
Jule-sneen dæmper dine skridt.
Jule-sang, klokke-klang,
stjerner lyser hvidt.
2. Jule-klokken barnets jule-fryd,
øjet stråler ved den klare lyd.
Jule-stjerner i to øjne blå,
jule-sang, klokke-klang,
evigt vil bestå.
3. Jule-klokken over mark og eng
kimer for hver pige og hver dreng.
Jule-toner glæder os på-ny,
Jule-sang, klokke-klang,
over land og by.
4. Jule-klokken bud fra Bethlehem,
jul på havet, langt fra hus og hjem.
Jule-stjernen følger os på vej,
jule-sang, klokke-klang,
fred til dig og mig.

T E O R I

Ny tone: Cis

tages sådan

eller
sådan

4

er et OPLØSNINGS-TEGN. Det opløser fortegnet -
men kun i den takt, hvori det står.

FLØJTE - BLUES

♩ = ♪

(12-takters blues)

Ukendt

S-FL. I

S-FL. II

BAS

Du kan selv lave en tekst til efter formen A-A-B (4 takter i hver!)

*"Thi han har aldrig levet,
som klog på det er blevet,
han først ej havde kær".*

Grundtvig.

Kapitel IV

HOLDNINGS- OG MOTIVATIONSPROBLEMER.

Renhed.

I de foregående rapporter har vi nævnt, at det sanglige udtryk var for dårligt, og at for mange af eleverne ikke sang så rent, som vi kunne ønske os.

*Det sanglige
udtryk.*

Det sanglige udtryk dækker over begreber som klang, entusiasme, stemmestyrke, frasering og korrekt brug af stemmeapparatet. Vi skrev dog, at der var sket betydelige fremskridt i løbet af tredje klasse. Dér har vi nok taget munden for fuld, for i løbet af de sidste måneder af 1985 og starten af 1986 forstærkedes problemet.

*Klassen ydede
for lidt.*

Kort sagt kan man sige, at ingen af børnene ydede, hvad vi fra prøverne vidste, de kunne. Der blev sunget meget spagt, og det var mit indtryk, at klassen iøvrigt sjældent gjorde sig rigtigt umage.

Som lærer må man i den situation analysere årsager og sammenhæng, hvad jeg naturligvis havde gjort igennem længere tid.

Jeg fandt frem til, at følgende forhold kunne tænkes at være medvirkende:

*Mulige
årsager.*

1. Elevernes angst for hinanden indbyrdes med hensyn til at "blotte sig". Man må jo erkende, at det at synge og spille er noget privat - næsten intimt - for mange mennesker. Man giver jo en del af sig selv hver gang.
2. Der er nogle elever i klassen, som også i andre sammenhæng bruger deres stemmeapparat ret spagfærdigt.
3. Nogle elever har simpelthen for lavt fagligt standpunkt. Dette er et alvorligt problem, og det involverer tre kategorier af elever: Dels de elever som simpelthen har svært ved musikken, de som ikke har ydet hvad de kunne og skulle - blandt andet ikke har lavet deres lektier og ikke har øvet sig på blokfløjtespil derhjemme - dels de elever som er flyttet til klassen på så sent et tidspunkt, at de endnu ikke er blevet fagligt dygtige nok.
4. Undervisningens indhold - repertoire - er forskelligt fra den musik, de fleste af børnene hører efter skoletid.
5. Undervisningens holdning og krav kunne være i modstrid med elevernes og forældrenes forventninger, som går mere i retning af, at faget skal være rekreativt. En del elever giver udtryk for, at de forventer, at faget hele tiden skal være morsomt og underholdende. Jeg forsøger også at gøre min undervisning underholdende, men selvom det er vigtigt, er det ikke det primære! Jeg tror på, at

fornøjelsen kommer ved at beskæftige sig aktivt med musikken - og ved dagligt at blive en lille smule dygtigere.

6. Enkelte elever "gider bare ikke det lort", som een udtalte allerede i starten af børnehaveklassen. Disse elever påvirker tilsyneladende en del af klassen, så det til tider er blevet den fremherskende stemning. Det kan netop de elever gøre i kraft af deres magtposition i klassen.
7. Denne klasse er den eneste, der indtil nu har haft så mange musiktimer. Derfor skal der ikke ret meget arbejde til, før nogle af de modvillige kan spørge: "Hvorfor skal vi have så meget musik, når skolens øvrige børn ikke skal?". Det problem ville vi have undgået, hvis man - som oprindeligt planlagt - havde givet de følgende årsgange lige så meget musik. Men det har vi først fået igennem fra og med skoleåret 86/87, fordi det gamle skolenævn først ville se resultaterne fra denne klasse.
8. Enkelte af eleverne kan have fået modvilje mod min person. Måske fordi jeg er "symbolet" på en musikundervisning, som de ikke bryder sig om.

Det er lettest at højne det faglige standpunkt.

Disse forhold drøftede jeg med klassens øvrige lærere, med Palle Jespersen og med min skoleinspektør. I fællesskab fandt vi frem til, at det, vi lettest kunne gøre noget ved, var det faglige standpunkt. De andre forhold er enten meget vanskelige at bearbejde, eller også er det imod vores standpunkt at ændre på dem. Således mente vi, at efter næ-

sten 5 års intensiv musikundervisning skulle der teoretisk ikke være problemer med at "turde" synge.

Undervisningens indhold havde jeg selv i forvejen forsøgt at gøre populært i den udstrækning, jeg fandt det forsvarligt ud fra vores musiksyn (jvf. kapitel III og IV i rapporten fra børnehaveklassen).

Lille konsultation med 3 elever og deres forældre.

For at højne det faglige standpunkt hos nogle af de elever, jeg mente det var mest nødvendigt hos, indkaldte vi 3 af drengene og deres forældre til en lille konsultation. Vi forelagde problemet med det lave faglige niveau og foreslog, at disse tre elever i en kortere periode i musiktimerne skulle modtage intensiv blokfløjteundervisning hos skoleinspektøren (som er musik-kyndig).

Elevernes og forældrenes mening.

På denne konsultation udtrykte de tre elever og deres forældre skepsis m.h.t. virkningen af en sådan foranstaltning. De fortalte os også, at musikundervisningen var en plage for dem. Den blev betegnet som kedelig, og jeg fik skyld for at være uretfærdig og for at være "på nakken af" specielt disse tre elever.

Jeg kunne ikke være enig heri, men påpegede, at hvis man er urolig og forstyrrende, får man nødvendigvis flere "påtaler" end de andre.

Forældrerepræsentanterne indkalder til forældremøde.

Mindre end en uge efter denne ekstra konsultation modtog samtlige forældre og lærere en indkaldelse fra forældrerepræsentanterne til forældremøde. Forældrene skulde mødes en time tidligere end lærerne.

*Skrivelse fra
tre forældre-
par.*

Baggrunden for indkaldelsen var en skrive-
velse fra førnævnte elevers forældre til
forældrerepræsentanterne.

I denne skrivelse refereres, at der har
været afholdt konsultation p.g.a. elever-
nes manglende interesse for musik, og at
disse elever var blevet tilbudt special-
timer i blokfløjtespil. Forældrene mener
ikke, at dette vil hjælpe på interessen,
men konkluderer at musikundervisningen i
4. klasse er slået fejl, hvorfor de ønsker
forsøgets videre forløb taget op til nyvur-
dering.

*Forældremøde
den 13.2.86.*

På forældremødet gav flere forældre udtryk
for, at deres børn ikke var glade for mu-
sikundervisningen. Nogle mente, at jeg stil-
lede for store krav, andre at jeg ikke imø-
dekom børnenes ønsker. Jeg mente, at mine
krav var rimelige set i forhold til de op-
stillede mål for undervisningen i undervis-
ningsvejledningen og i forhold til det (sto-
re) antal timer, klassen har haft lige fra
skolestarten. Jeg mente ligeledes, at jeg
hver eneste time imødekommer børnenes øn-
sker - dog naturligvis med den begrænsning,
at det er mit ansvar, at det kommer til at
dreje sig om undervisning og ikke en ønske-
koncert.

Jeg henviste til, at jeg ikke afviser nogen
form for musikønsker, når blot de er moti-
verede. Desuden har jeg ansvaret for, at al-
sidigheden i repertoireet bliver tilgodeset,
både når det drejer sig om spil og lytning.

Mødet kom ret hurtigt til at dreje sig om de
tre førnævnte elever og deres specielle pro-
blemer i forhold til musikundervisningen.

Derfor sluttede det lange møde med, at forældrerepræsentanten, der ledede mødet, konkluderede:

*Mødets
konklusioner.*

1. Forsøgs- og udviklingsarbejdet kø-
rer videre som planlagt, men
2. der afholdes et nyt møde i maj må-
ned, hvor man vil se, hvordan ud-
viklingen har været indtil da, og
3. de tre drenges forældre og lærerne
afholder endnu et møde, hvor vi
skal forsøge at løse deres proble-
mer, og
4. læreren har nu fået nogle gode råd
af forældrene til tilrettelæggelse
af den kommende undervisning, så-
som at slække på kravene, ændre re-
pertoire i retning af mere rytmisk
musik, undlade at spille blokfløjte
med klassen i en periode og i vi-
dest muligt omfang undgå lektier i
faget.

*Møde med de
tre forældre-
par den 12.3.86.*

Efter det store forældremøde gik klasselæ-
reren og jeg igang med at arbejde med en
musical, "Krambamboli", for ad denne vej
at forsøge at forbedre motivationen i klas-
sen. (Se herom i kapitel II, 24). Men som
lovet afholdt vi også et ekstra møde med
de tre forældrepar. På dette møde blev jeg
beskyldt for at være en dårlig lærer og
for at være årsag til problemet. Desuden
nærede de tre drenge efter forældrenes ud-
sagn direkte afsky for mig, og blot det,
at mit navn blev nævnt, eller at man talte
om musikundervisningen i hjemmet, kunne
afstedkomme gråd og hysteriske anfald. Jeg
var selv ret uforstående overfor så vold-
som en kritik, idet de samme drenge ind i-
mellem kommer og leger hos os privat.

Det ene forældrepar gav udtryk for, at de mente, at deres barns standpunkt i dansk og matematik ville have været bedre, hvis han havde haft flere dansk- og matematik-timer i stedet for musik. Desuden var de tre forældrepar meget skeptiske overfor vores forsikringer om, at klassens gode standpunkt i de to fag, netop kunne skyldes den intensive musikundervisning.

*Mødets
konklusion.*

Mødet sluttede med, at vi aftalte, at jeg og drengene skulle forsøge at genopbygge et godt tillidsforhold. Forældrene ville så prøve at få deres børn til at være mere positive overfor musikundervisningen. Alligevel var det sidste ord fra en af forældrene, at vi skulle vide, at de vil- le arbejde for at få forsøget stoppet.

*Samtale mellem
drengene, in-
spektøren og
musiklæreren.*

I den følgende tid arbejdede alle parter på at nå hinanden igen. Blandt andet mød- tes drengene, inspektøren og jeg en dag på inspektørens kontor for at drøfte tin- gene igennem. Vi blev enige om at være i- mødekommende overfor hinandens ønsker om ændringer i timerne. Desværre var den ene af drengene syg den dag og deltog ikke i mødet.

*Premiere på
"Krambamboli"
den 23.4.86.*

Vores musical, "Krambamboli", blev en stor succes. Børnene voksede med den svære og store opgave. Kulisserne blev flotte, dra- matikken var velspillet og selv om roller- ne ikke var besat udfra sanglige hensyn, klarede alle sangene med bravour. Efter lang tids øvelse blev der sunget godt, rent og udtryksfuldt. Derfor var det også ufor- ståeligt for mig, hvorfor et par af dreng- ne var aldeles på tværs i musiktimen på

premiere-dagen. Det var så belastende for mig, at jeg valgte at forlade klassen i vrede, hvilket var en fejl af mig. På den måde straffede jeg hele klassen, selvom det kun var et par stykker, der havde lavet rav i den. Men jeg blev simpelthen så skuffet og vred: Hele det store arbejde, som jeg følte havde båret frugt på mere end én måde, lå på gulvet!

*Konsultation
den 12.5.86.*

To og en halv uge senere var der almindelig konsultation i klassen. Her fik jeg en meget positiv snak med de allerfleste forældre og børn. Blandt andet fik jeg bekræftet min mistanke om, at børnenes mishag overfor musikken ikke var reel for ret manges vedkommende, men skyldtes en form for gruppepres fra en ret lille gruppe. Det er dog i sagens natur meget vanskeligt at klarlægge hvem og hvordan.

*Forældremøde
den 20.5.86.*

Denne aften havde vi aftalt at mødes igen, da vi holdt det første møde om klassen allerede i februar. Forældrene mødtes en time før lærerne var tilsagt.

Den forældrerepræsentant, der ledede mødet, startede med at sige, at der ikke var tale om at ønske forsøget stoppet, hvorefter jeg blev bedt om at fortælle, hvordan jeg syntes, det var gået siden sidst.

Jeg fortalte kort, hvad der var sket siden sidst - bl.a. nævnte jeg episoden, hvor jeg havde forladt klassen - og sluttede med at sige, at jeg så optimistisk på fremtiden, idet der allerede var sket forbedringer af arbejdsklimaet.

Jeg beklagede, at der havde været så meget diskussion om klassen og mig, fordi jeg mente, at det havde forstærket problemet. Dét, at der bliver stillet spørgsmål ved lærerens undervisning og person, er for nogle begrundelse nok til at udvise endnu mere negative holdninger.

En del forældre beklagede min "tackling" af episoden på premieredagen, hvilket jeg som nævnt også selv gjorde.

Jeg fremførte mine formodninger om, at der måske ligger en slags gruppepres til grund for klassens manglende entusiasme. Nogle forældre gav mig ret, andre gjorde ikke.

Mine kolleger i klassen støttede mig i, at der kunne være noget om det.

En forælder fremkom på et tidspunkt med en ide om, at man kunne lade de elever, der ikke var motiverede, "slippe" for musik. Men dette afviste både skoleinspektøren og jeg.

Ingen nøjagtig konklusion på mødet.

Mødet fik en lidt ufærdig udgang, idet der ikke rigtig blev nogen konklusion. Enkelte forældre gav udtryk for, at der var brugt for meget tid på noget, som vist egentlig ikke var hele klassens problem.

STATUS VED OVERGANGEN TIL 5. KLASSE.

I skrivende stund (den sidste uge før sommerferien) synes jeg, der er grund til optimisme. Det virker som om, børnene er klar over, at der er truffet endelig beslutning om forsøgets videreførsel. Endvidere kan jeg mærke, at forældrene har fulgt forældremø-

dernes indstilling op ved at snakke med deres børn om problemerne, og prøve at få dem til at se det positive ved musikundervisningen og ikke lade sig påvirke af kammeraterne. Kort sagt: At støtte børnene i at turde udvise glæde for faget, hvis de kan lide det.

Men et problem som dette løses ikke på een måned!

*"Sange er tanker, der synges
ud med åndedrættet, når men-
nesket lader sig bevæge af
stor kraft og ikke længere
nøjes med almindelig tale".*

Orpingalik, eskimo.

Kapitel V

TESTS OG RESULTATER.

I løbet af 4. klasse er børnene kun blevet prøvet én gang i hvert af fagene dansk, matematik og musik.

Alle tre prøver blev taget i maj måned 1986.

Det er vigtigt for os at vide, om børnene klarer sig, som de skal i alle tre fag, der er berørt af forsøget. Derfor tager vi disse prøver og analyserer resultaterne meget nøje, for at vi kan gøre det bedst mulige for klassen som helhed og for den enkelte elev.

Vi vil i dette kapitel beskrive alle tre prøver.

MUSIKALSK TEST EFTER 4. KLASSE.

*Hjemme-
lavet.*

Der findes ingen standardiserede prøver i musik, der er tilpasset vores timetal og undervisning. Derfor må vi selv lave en prøve hvert år, så den i videst muligt omfang måler det, vi har opstillet i vores specificerede målformulering for 4. klasse. (Se kapitel II, side 21).

*Kun prøver
i gennem-
gået stof.*

Desværre har vi ikke nået alt det i løbet af året, som vi havde regnet med, da vi lavede målsætningen, og det er en selvfølge, at vi kun har prøvet børnene i det stof, de er blevet undervist i. Desuden har vi forsøgt at undgå, at prøven skulle blive for lang, hvorfor ikke alt er blevet prøvet. Alligevel tog det ca. 30 minutter for hvert barn.

Alle er som sædvanlig blevet optaget på cassettebånd, så vi har mulighed for at kontrollere vore vurderinger.

*Sanglige
færdigheder.*

Da de sanglige færdigheder er af central betydning for udviklingen af musikalsk tænkning (se herom i rapport I, side 18), indgår prøver heri med samme vægt som de tidligere år.

*Blokfløjte-
spil*

Blokfløjtespil har været en væsentlig disciplin i 4. klasse og indgår derfor i prøven.

*Harmoni-
sering.*

I 4. klasse har eleverne lært og arbejdet med harmonierne tonika og dominant, hvorfor der forekommer en enkel harmoniseringsøvelse i testen.

*Flerstem-
mighed.*

I slutningen af 4. klasse arbejdede vi med egentlig flerstemmighed, og vi ønskede derfor at teste elevernes færdighed heri.

FORKLARINGER TIL TEST-RESULTATERNE SIDE 100.

*Forbed-
ringer.*

Angives ved:

- + fremgang.
- 0 ingen forandring
- tilbageskridt

Forbedringer har vi lyttet os til på båndene. De kan ikke konstateres ved at sammenligne med resultaterne for 3. klasse. Prøverne er nemlig betydeligt sværere efter 4. klasse.

*Synge
rent.*

Vi har lavet fire gradueringer:

- A: Helt rent - også i lærervalgt toneart.
- B: Forholdsvis rent, når der synges i selvvalgt toneart.
- C: Bruger flere forskellige toner, men der synges ikke rent.
- D: Monoton, det vil sige: Det er nærmest tale.

*Sangens
rytmiske
kvalitet.*

Vi har lavet fire gradueringer:

- A: Fejlfrít med "nerve" (fornemmelse)
- B: Fejlfrít uden "nerve"
- C: Upræcise indsatser
- D: Uacceptabelt

*Spil på
blokfløjte.*

Vi har lavet fem gradueringer:

- A: Eleven behersker tonerne d-fis-g-a-b-c'-d' i hurtigt tempo ("Nellie")
- B: Eleven behersker tonerne g-a-b-c'-d' i hurtigt tempo ("Oh, when the Saints")
- C: Eleven behersker tonerne g-a-b-c'-d' i roligt tempo ("Gavotte")
- D: Eleven behersker tonerne g-a-b ("fløjte-blues")
- E: Eleven kan overhovedet ikke spille blokfløjte.

*Harmoniske
funktioner.*

Vi har lavet fire gradueringer:

- A: $\frac{4}{\text{p}}$ | T/// | D/// | T/// | D/ T/ ||
- B: $\frac{4}{\text{p}}$ | T/// | D/// | T/// | TDT/ ||
- C: Nogle fejl, men tendensen er i orden
- D: Kan ikke.

I prima-vista-opgaven har vi lavet fire gradueringer i såvel solmisation som i rytmelæsning:

Solmisation.

Vi har lavet fire gradueringer:

- A: Eleven er i stand til at læse og analysere nodebilledet og at synge det korrekt på solmisation.
- B: Som A, men der optræder tænkepauser i forbindelse med udførelsen.
- C: Eleven er i stand til at læse og analysere nodebilledet, men kan ikke synge det korrekt.
- D: Eleven kan ikke solmisere.

Rytmelæsning.

Vi har lavet fire gradueringer:

- A: Barnet er i stand til at læse og analysere nodebilledet og at reproducere det såvel på rytmestavelser som med håndklap.
- B: Som A, men der optræder tænkepauser i forbindelse med udførelsen af håndklappene.
- C: Barnet er i stand til at læse og analysere nodebilledet og reproducere det på rytmestavelser nogenlunde fejlfrit. Men det kan ikke udføre nodebilledet med håndklap.
- D: Barnet kender rytmestavelserne, men kan hverken udføre nodebilledet ved hjælp af disse eller ved håndklap.

TEST-RESULTATER

Elev nr.	Synges rent				Blok-fløjte		Harmoni	Nodelæsning (prima vista)					Flerstemmighed	
	"Krambambo-lisangen"	"Jeg sidder her og ..."	Forbedring	Rytmisk frasering	Maj 1986	Forbedring		Tonika/dom.	Solmisation maj 1986	Rytmelaktart	Finde toneart	Finde tonehavne	Absolute tonehavne	Maj 1986
1	C	C	-	B	A	+	B	C	A	+	+	+	+	0
3	C	C	-	C	D	-	B	C	A	+	+	+	-	0
5	A	A	0	C	D	-	C	B	B	+	+	-	-	0
6	C	C	0	B	D	-	A	D	A	+	+	-	-	-
7	D	D	-	D	E	-	D	C	B	+	+	+	-	0
8	A	A	0	A	A	0	A	A	A	+	+	+	+	0
10	A	A	0	A	A	0	A	A	A	+	+	+	+	0
11	A	A	0	A	A	0	A	B	A	+	+	+	+	0
12	A	A	0	A	A	0	D	A	A	+	+	+	+	0
14	C	C	0	D	D	0	D	D	B	+	+	-	-	0
15	A	A	0	A	D	-	D	C	A	+	+	-	+	+
19	A	A	0	A	A	0	A	B	A	+	+	+	+	0
20	A	A	0	A	A	0	A	A	A	+	+	+	+	+
25	A	A	+	A	A	+	A	B	A	+	+	+	+	0
26	C	C	0	D	E	0	B	D	A	+	+	-	+	+
27	B	A	+	C	E	-	C	C	B	+	+	+	-	0
28	B	B	+	A	A	0	C	C	A	+	+	+	+	0
29	B	A	+	C	A	0	B	C	A	+	+	+	-	0
30	B	B	0	B	D	-	B	C	A	+	+	+	-	0
31	tilflyttet primo maj 1986 - ikke prøvet													

KOMMENTARER TIL TEST-RESULTATERNE.

Det er ikke muligt for os at sige så meget om disse børn i forhold til børn fra normal-klasser, da prøven som tidligere nævnt ikke er standardiseret. Det, vi kan gøre, er at se på, i hvilket omfang disse børn har nået de opstillede musikfaglige mål for undervisningen. (Se kapitel II, side 21).

Der er naturligvis en del usikkerhed, men vi mener, at vi kan drage følgende konklusioner af prøveresultaterne:

Synge rent.

"Jeg sidder her og kukker" står i mol, mens "Krambamboli"-sangen er i dur. Det ser ud til, at eleverne synger lige rent i både dur og mol.

11 elever ud af 19 scorer et A. Dette er bemærkelsesværdigt, når man tænker på, hvor spagt klassen synger til daglig. Det er dog glædeligt, at der i år er 2 elever flere i gruppe A end ved slutningen af 3. klasse.

*Rytmsk
frasering.*

Evnen til at frasere sangen rytmisk er i en vis forstand et mål for den musikalske forståelsesgrad. 12 scorer her et A eller B, hvilket er rimeligt. Derimod er 4 C'er og 3 D'er for mange. Det var vores fornemmelse under testen, at dette problem havde en klar sammenhæng med den manglende udtryksvilje.

*Spil på
blokfløjte.*

Her ses en tydelig spredning uden midtergruppe, hvilket først og fremmest fortæller noget om, hvem der tager tingene alvorligt og øver sig derhjemme!

- Harmoni-
sering.* Her har 12 elever scoret A eller B, hvilket er tilfredsstillende i denne nye og vanskelige opgave.
- Solmisation.* Selvom vi ikke vil betegne resultatet som tilfredsstillende, er der dog tale om en forbedring i forhold til sidste år.
- Rytme-
læsning.* Her ser man, at ingen scorer mindre end B. Vi må sige, at denne opgave kan løses af alle!
- Teori.* Alle elever kan finde taktart og toneart ud fra det givne nodebillede, hvorimod 5 elever ikke kender de absolutte tonenavne.
- Vi konkluderer, at i musikteori har klassen et godt standpunkt.
- Flerstem-
mighed.* Hvis vi sammenholder opgavens svarhedsgrad med det forhold, at der er lidt flere gode præstationer end sidste år, finder vi, at resultatet er acceptabelt.
- Generelt.* Flere af de elever, som scorede godt ved prøven, yder ikke deres bedste i den daglige undervisning. Når vi ved prøven spurgte dem, hvorfor de ikke synger ligeså godt i klassen, svarede flere af dem undvigende og antydede, at det turde de ikke af frygt for at blive drillet af nogle af kammeraterne. Dette forhold må ses i sammenhæng med de motivationsproblemer, som er beskrevet i kapitel IV.
- Spredning.* Det er ikke overraskende, at der efterhånden er stor spredning i standpunktet, når man tager den intensive undervisning i betragtning.

Kan/kan ikke.

Det er bemærkelsesværdigt, at de fleste elever scorer jævnt ens fra opgave til opgave.

DANSK-TEST MAJ 86.

Få lærere.

I 4. klasse har vi haft 5 ugentlige timer i dansk, og jeg fortsatte med at have klassen i orientering, formning, kristendom og selvfølgelig klassens time.

Lærebøger.

Af lærebogssystemer har vi brugt Hare-Herlak's læsebog for 4. klasse som grundbog. Tillige har vi lånt klassesæt hjem fra Amtscentralen, som dels jeg og dels klassen har valgt. De bøger som klassen valgte gruppevis, lavede grupperne også selv opgaver til, som de andre grupper skulle løse. Hele denne arbejdsproces, med først at skulle blive enige i en gruppe om at udvælge en bog og dernæst udforme "gode" spørgsmål, har børnene været meget glade for. I skriftlig dansk har vi benyttet Andersen-Nymand: "Skriv dansk 4" som grundbog. Desuden har vi arbejdet meget med skriftlige historier, "stile" (billeder, emner og frie valg), som jeg synes klassen er blevet god til at skrive.

Tverrfagligt arbejde.

I årets løb har vi også arbejdet tværfagligt, hvor vi bl.a. har haft emner som "Vikingerne" og "Folk i 1700-1800 tallet". Sidstnævnte emne lavede vi sammen med 3. klasse over en periode på ca. 1 måned. Vi lagde stor vægt på det praktiske arbejde, såsom bagning, gammeldags grød, snitte træ, lave malkekrans o.s.v. Emnet skal afsluttes med en tur til Frilandsmuseet i begyndelsen af næste skoleår.

*Det sociale
klima.*

Det sociale samvær arbejder vi stadig meget med, så vi tog på hyttetur 3 dage i begyndelsen af skoleåret for at lære hinanden at kende på en anden måde. Skellet dreng/pige er stadig meget udpræget, og så snart noget er frit, bliver klassen straks delt op i en drenge- og pigeside. Så på dette punkt er der fortsat meget at "udbedre".

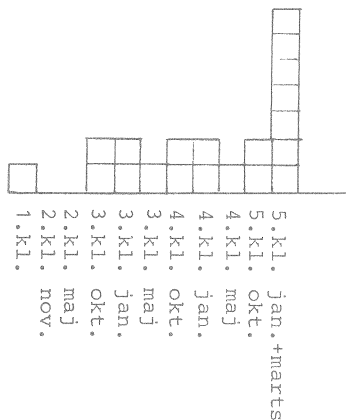
*Arbejds-
vaner.*

Iøvrigt arbejder klassen godt og stabilt og har fået nogle gode arbejdsvaner. Den er god til at modtage mundtlige og skriftlige beskeder og forklaringer og derpå gå i gang. Som følge deraf har vi i år haft "ugeplaner", som er blevet overholdt til punkt og prikke fra elevernes side. Dette medfører også, at jeg får mere tid til de "svage" elever i klassen. Overfor disse er der iværksat lektiehjælp, læsekurser og kliniktimer.

Klassens standpunkt er fortsat udmærket, som det ses af læse- og staveprøver taget i maj måned 86.

Vi tog retstavningsprøve 52 og resultatet kan aflæses på grafen herunder.

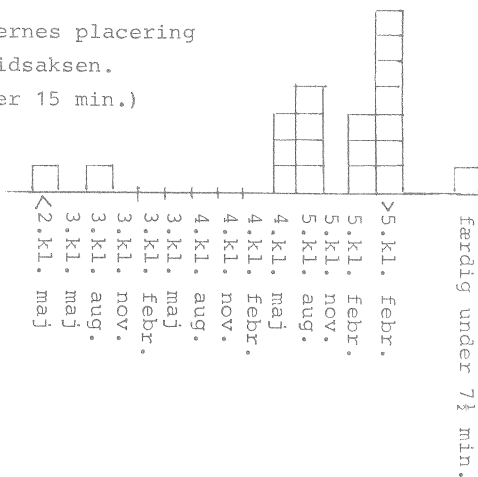
Retstavnings-
prøve 52 ord,
4. klasse.

Desuden tog vi stillelæsningsprøven OS-400, hvis resultat kan ses herunder.

OS-400

Elevernes placering
på tidsaksen.
(Efter 15 min.)

Tilflyttere.

I løbet af året er der ikke sket nogen udskiftning i klassen før maj måned. En elev flyttede og en kom. Men på nuværende tidspunkt ved vi, at der kommer 3 nye elever i 5. klasse.

MATEMATIK-TEST MAJ 86.

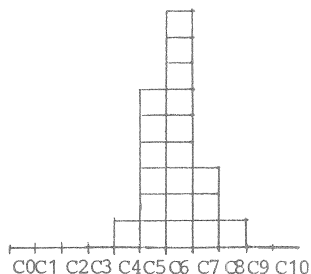
*Timetal og
lærebog-
system.*

Som i de foregående år har klassen haft 3 ugentlige matematiktimer. Vi har brugt Cort og Johannesens matematiksystem (Gjellerup). Ved skoleårets slutning har vi nået det pensum, der passer til dette klassetrin. De fleste elever har desuden arbejdet frit i "Ekstra Matematik 4" (Kim la Cour, Baskerville).

I maj måned blev klassen testet med matematiktest RM4. Diagrammet her på siden viser elevernes resultater.

Oversigt over klassens samlede standpunkt efter C-værdier:

RM 4

C4 = standpunktet er under middel
 C5 = standpunktet er middel
 C6 = standpunktet er over middel
 C7-C10 = årets pensum er sikkert indlært.

Af diagrammet ses:

Konklusion.

- at 4 elever har opnået standpunktet: Årets pensum sikkert indlært.
- at 9 elever har standpunktet over middel.
- at 6 elever har standpunktet middel
- at 1 elev har standpunktet under middel.

*Standpunktet
er over middel.*

Prøven er rettet efter de fejlnormer, der svarer til matematiksystemet. Klassens gennemsnit ligger på C6, hvilket svarer til, at standpunktet er over middel.

Testresultatet må siges at være meget tilfredsstillende. Det bekræfter indtrykket af en klasse, der arbejder godt, interesseret og flittigt uden faglige problemer.

"Pessimisterne er dog de reneste tåber,
de tror på det modsatte af hvad de håber.
Nej, de optimister, som livet beror på,
er dem der tør håbe på noget, de tror på".

Piet Hein.

Kapitel VI

VURDERING AF FORSØGETS RESULTATER EFTER 4. KLASSE.

Som vi har nævnt tidligere, er denne klasses elever de eneste deltagere i vort forsøgs- og udviklingsarbejde. Da vi heller ikke har nogle kontrolklasser tilknyttet, kan vi ikke udtale os generelt om nogle forhold ved forsøget, men vi mener dog, at visse konkrete forhold lader sig beskrive og vurdere.

JERN-HENRIK

Hvis du ikke vil høre dét svar,
skulle du ikke ha' stillet dét
spørgsmål!

Vi mener således, at vi kan konkludere:

*Musikfagligt
standpunkt.*

1. Klassens gennemsnit rent musikfagligt er en del højere, end hvad der er normalt ved slutningen af 4. klasse. Desværre må vi dog samtidig konstatere, at det kunne have været betydeligt højere.

*Det sanglige
udtryk.*

2. Sangligt er der problemer med udtrykket. Der synges alt for lidt med. Men det har ved flere lejligheder (bl.a. ved testen i maj måned) vist sig, at de allerfleste elever synger godt og rent. De har altså tilsyneladende lært noget uden at deltage særligt meget selv.

Motivation.

3. En gruppe af elever ønsker ikke at lære mere musik, og de har tilsyneladende en ret stor indflydelse på resten af klassen.

Blokfløjtespil.

4. En del elever har nået et tilfredsstillende niveau i blokfløjtespil. De andre er til gengæld gået i stå - eller endog tilbage.

Tilflyttere.

5. Ved overgangen til 5. klasse er der igen kommet tilflyttere. Tre drenge og en pige, mens en af de dygtigste piger er rejst fra klassen. Den situation bliver meget vanskelig at klare, og under alle omstændigheder må man sige, at selve forsøget efterhånden er "smadret". Derimod har vi stadig arbejdet meget med udviklingen af nye arbejdsformer og ma-

*Udviklings-
arbejdet.*

terialer, ligesom udvælgelsen af sange og musikstykker også foretages meget grundigt.

*Musikalsk
alfabetisme.*

6. Automatiseringen af såvel læsning som skrivning af musik er ikke blevet væsentlig bedre i løbet af 4. klasse.

*Dansk-
standpunkt.*

7. I dansk ligger klassen stadig over det standardiserede landsgennemsnit.

*Matematik-
standpunkt.*

8. I matematik ligger klassen stadig ret langt over det standardiserede landsgennemsnit.

*Forældre-
holdninger.*

9. De fleste forældre er stadig positive overfor forsøgs- og udviklingsarbejdet, men der er også nogle, der ønsker det stoppet. Det giver problemer med motivationen hos nogle elever. Men det skal retfærdigvis nævnes, at årsagsforholdet også kan være det omvendte.

*Kunstneriske
oplevelser.*

10. De kunstneriske oplevelser, som børnene har haft i løbet af året, kan ikke måles - men de kan måske spores, når eleverne bliver voksne.

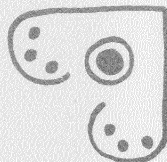
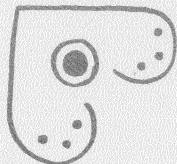
Spredning.

11. Der er stor spredning blandt eleverne, mindst i matematik og størst i musik og dansk. Det er en opgave af rang, at undervise en sådan klasse, der samtidig har fået opbrudt de sociale mønstre den ene gang efter den anden p.g.a. tilflyttere. Når det dog

stadig ser ud til at kunne lykkes,
kan vi sige, som vi plejer, at

*det er med optimisme, at vi fortsætter arbejdet
i 5. klasse!*

YDERLIGERE EKSEMPLARER

af denne rapport kan erhverves for
fremstillingsprisen plus forsendelse.

Henvendelse til:

TOKSVÆRD SKOLE,
4684 Holme-Olstrup.
tlf.: (03) 76 22 70.

